

EXAMENSARBETE

Våren 2011

Sektionen för Hälsa och samhälle
Socionomprogrammet

Kurs SA8362 Kunskapsproduktion i socialt arbete

Att arbeta enligt BBIC

*En kvalitativ studie om socialsekreterares
upplevelser av att arbeta enligt BBIC -
Barns Behov i Centrum*

Författare

Sofie Quist

Elin Helgesson

Handledare

Johanna Thulin

Examinator

Elizabeth Martinell Barfoed

Förord

Vi vill tacka samtliga respondenter för att ni har tagit er tid och medverkat i vår studie. Ni har gjort det möjligt för oss att genomföra vår C-uppsats. Det har varit intressant och lärorikt att få ta del av era upplevelser och erfarenheter av att arbeta enligt BBIC. Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Johanna Thulin som har varit ett stöd för oss under hela arbetsprocessen. Vi vill även tacka Socialstyrelsen då de har varit ett stöd för oss under studiens arbetsprocess, de har varit tillmötesgående och svarat på de frågor som vi har ställt. Tillsist vill vi även rikta ett allmänt tack till vårt personliga kontaktnät som har underlättat vårt arbete.

Vi har delat upp vårt arbete på följande sätt:

Då vi har varit i kontakt med ett flertal olika kommuner för att få tag på respondenter till vår studie har vi delat upp ansvaret med den inledande kontakten och förfrågningar om intervjuer. Vi har båda två tagit lika mycket ansvar och kontaktat ungefär lika många kommuner i den utsträckningen det har varit möjligt. Vi har även delat upp ansvaret vid intervjuerna och båda två har intervjuat fyra respondenter var.

Datainsamlingen och transkriberingen av intervjuerna har vi gemensamt sammanställt och analyserat. Vi ansvarar tillsammans för alla delar av uppsatsen som helhet.

Kristianstad, maj 2011

Sofie Quist och Elin Helgesson

Abstract

Title: *Working with BBIC. A qualitative study on social workers' experiences of working according to the BBIC - Children's Need In Focus*

Authors: Sofie Quist, Elin Helgesson

Supervisor: Johanna Thulin

Assessor: Elizabeth Martinell Barfoed

Education: Social work program, Spring 2011, Kristianstad University

Children's Need In Focus (BBIC) is a processing and documentation system used in child welfare cases to investigate, plan and monitor interventions. The BBIC has had a breakthrough in Sweden and out of the country's 290 municipalities, there are 284 that use the system daily as a tool in cases involving children. The purpose of this study was to examine how social workers experience the BBIC as a working system and what strengths and weaknesses there are in the BBIC concept. We wanted our study to examine how the BBIC could possibly enhance the quality of childcare matters, but also how the BBIC could potentially increase children's participation in cases. We have performed qualitative interviews with eight social workers who work in four different municipalities where the BBIC is applied daily. The result of the interviews shows that the social workers feel there are both strengths and weaknesses in the system. It is a common opinion among the respondents that their work becomes structured and the majority thinks that the child's perspective has been strengthened as a result of the BBIC. Social workers in the study also feel that the BBIC is a comprehensive system and many of them ask for increased resources.

Keywords: BBIC, social workers, investigation, child's perspective, participation.

Innehållsförteckning	Sid.
1. Inledning	6
1.1 Förförståelse	6
1.2 Problembakgrund	7
1.3 Problemformulering	9
1.4 Syfte och avgränsning	9
1.5 Forskningsfrågor	9
1.6 Uppsatsens disposition	10
2. Definition av vissa begrepp	11
2.1 Förkortningar	11
3. Tidigare forskning	12
4. Kunskapsläge	16
4.1 Barns Behov i Centrum	16
4.2 Vad är en utredning?	20
4.3 Barnperspektivet	21
5. Teoretiska utgångspunkter	24
5.1 Systemteorin	24
5.2 Utvecklingsekologin	25
6. Metod	27
6.1 Kvalitativ metod	27
6.2 Intervjuer	27
6.3 Metoddiskussion	28
6.4 Urval av respondenter	29
6.5 Genomförande	30
6.5.1 Respondenter	30
6.5.2 Intervjuer	31
6.5.3 Litteratursökning	31
6.6 Bearbetning av data	32

6.7	Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	33
6.8	Etiska överväganden	34
7.	Resultat och analys	36
7.1	Inledning	36
7.2	Struktur	36
7.3	Triangelns betydelse	38
7.4	Rättssäkerhet	39
7.5	Barns delaktighet	40
7.6	Dokumentation	41
7.7	Praktiska begränsningar	44
7.8	Att använda BBIC	46
7.9	BBIC i praktiken	
	– finns det förutsättningar att tillämpa BBIC fullt ut?	46
7.10	Förslag på utveckling av BBIC	47
7.11	Sammanfattning av studiens resultat	48
8.	Diskussion	50
8.1	Inledning	50
8.2	Diskussion kring vald litteratur	50
8.3	Förslag på framtida forskning	51
8.4	Diskussion av resultat	51
8.5	Slutord	55
	Referenslista	56
	Offentliga tryck	59
	Övriga källor	59
	Bilagor	60
	Bilaga 1 – Frågelista	60
	Bilaga 2 – Informationsbrev	61
	Bilaga 3 – Samtyckesbrev	62
	Bildtabell	
	Figur 1	19
	Figur 2	25

1. Inledning

I Sverige gör socialtjänsten varje år närmare 100 000 barnavårdsutredningar. Med andra ord utreds varje år ca: 5 % av alla barn i Sverige (Persson 2007). Det mest använda systemet för barnavårdsärenden är BBIC, Barns Behov I Centrum. BBIC är ett system för handläggning och dokumentation som används för att utreda, planera och följa upp insatser. Av landets kommuner använder 284 av 290 BBIC som arbetsredskap vid ärenden där barn är inblandade (Socialstyrelsen 11.04.05).

1.1 Förförståelse

Genom vår utbildning har vi fått ta del av BBIC som är ett system för handläggning och dokumentation, vilket har skapat ett intresse och en nyfikenhet. Då vi själva inte är socialsekreterare har vi därmed inte arbetat enligt BBIC i någon större utsträckning, utan en större förståelse för systemet saknas. De uppfattningar om BBIC som vi har fått genom vår utbildning är att systemet bidrar till en struktur över barnavårdsärenden, att barnperspektivet stärks samt att kvalitén och rättssäkerheten ökar. Vår uppfattning är att BBIC ska användas som ett stöd och redskap, men även ge utrymme för socialsekreterares bedömning om vad som är relevant att lägga fokus på i ett ärende. Vi har fått uppfattningen att materialet i BBIC är omfattande för att täcka och vara tillämpbar i samtliga barnavårdsärenden. Det är därför av betydelse att socialsekreterare har förmågan att välja ut de behovsområden och ämnen som är relevanta för varje enskilt fall.

1.2 Problembakgrund

”När en åtgärd rör ett barn skall barnet få relevant information och hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas. Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad”

I socialtjänstlagen framgår det att hänsyn skall tas till barnets inställning i utredningar eller åtgärder som rör barn (3 Kap. 5 § SoL). När socialtjänsten kommer i kontakt med barn bör barnet få kontinuerlig information om det som pågår och planeras och som har med hans eller hennes situation att göra (Bergstrand 2010). I utredningar som rör barn skall socialsekreterare utgå från barnperspektivet, där barnets bästa alltid ska komma i första hand (Fridh & Norman 2005).

Sverige har även ratificerat FN:s barnkonvention om att alla barn och ungdomar under 18 år ska ha rätt till en trygg uppväxt. Alla barn ska även ha rätt till att bli respekterade och att bli hörda (Fridh & Norman 2005). Barnet ska få vara med och uttrycka sina önskemål när det handlar om planering och beslut av insatser. I enighet med barnkonventionen, artikel 12 skall barn få komma till tals i frågor som rör barnet och dennes framtid. Barnet skall med beaktning av dess ålder och mognad, tillfrågas och dennes åsikter ska alltid respekteras i frågor och beslut som rör barnet (SOU 1997:116). Barns ställning har stärkts till följd av Sveriges påskrift av barnkonventionen, då artikel 12 om barns rätt att få komma till tals och få sin åsikt beaktad, samt artikel 3 om barns bästa har blivit en del av socialtjänstlagen (Socialstyrelsen 2006).

För att uppnå de mål som framgår i lagtext gav den svenska regeringen i mitten av 1990-talet Socialstyrelsen ett uppdrag att utveckla familjehemsvården i Sverige. Detta efter att länsstyrelserna upptäckt stora brister i att socialsekreterare inte lät barnen komma till tals under placeringar och många gånger fanns det ingen plan med de placeringar som utfördes (Socialstyrelsen 2002). Socialstyrelsen utformade systemet BBIC, Barns Behov i Centrum där målet var att stärka barns delaktighet och inflytande i utredningar och att förbättra samarbetet mellan de personer som ingår i barnets innersta nätverk. BBIC syftar även till att stärka kvalitén på utredningar, men också till att öka rättssäkerheten och för att få en bra struktur på utredningar (Lindström 2006).

BBIC har växt fram ur den engelska metoden LACS, Looking After Children System. I början av 1980-talet fick socialtjänsten i England mycket kritik för hur arbete med barn hanterades. Forskning visade att många av de barn som placerades i familjehem blev placerade i familjer som var sämre än barnens ursprungliga hemförhållanden. Till följd av detta grundades LACS, där en av utgångspunkterna var att socialtjänsten skulle kunna visa att den vård som samhället erbjuder barn, aldrig blev sämre än vad det ursprungliga hemmet och familjen kunde erbjuda (Lindström 2006).

När ett barn utreds p.g.a. föräldrarnas förmåga är det viktigt att inte glömma bort att kartlägga även barnets situation. Här blir BBIC betydelsefullt, då systemets syfte är att hela tiden ha barnet i fokus och ta hänsyn till barnets bästa och dennes behov. BBIC illustreras vanligtvis med en triangel, där barnet själv befinner sig i mitten. Triangelns tre sidor symboliserar en helhetssyn med olika faktorer som påverkar barnets hälsa och möjligheter till utveckling. Dessa faktorer är barnets behov, föräldrarnas förmåga, samt familj och miljö (Fridh och Norman 2005). Triangeln illustreras och förklaras vidare i kapitel fyra, kunskapsläge. Kärnan i BBIC är barnets behov och inom detta område har sju grundläggande behovsområden tagits fram och innefattar: hälsa, utbildning, förmåga att klara sig själv, känslö- och beteendemässig utveckling, familj och sociala relationer, social förmåga och identitet (Lindström 2006). I BBIC finns en rad formulär som kan användas under hela processen från anmälan/ansökan till uppföljning av insatser (Socialstyrelsen 2005).

För att arbeta med BBIC krävs en licens som regleras genom ett avtal med Socialstyrelsen (Lindström 2006). BBIC har slagit igenom i Sverige och används numera av 284 kommuner i Sverige, av dessa har 155 kommuner och en stadsförvaltning i Malmö ordinarie licens. För att få ordinarie licens krävs att kommunen uppfyller samtliga villkor i BBIC-konceptet. De kommuner som inte har ordinarie licens men som ändå använder sig av systemet, har ett licensavtal med Socialstyrelsen för att införa BBIC-systemet (Socialstyrelsen 11.04.05). Med beaktning av att BBIC används i så pass stor utsträckning i Sverige, är det därför av intresse för socialt arbete att undersöka hur socialtjänsten, i det här fallet socialsekreterare upplever arbetssystemet BBIC.

1.3 Problemformulering

Syftet med BBIC är som tidigare nämnt att stärka barns delaktighet och inflytande i utredningar, förbättra samarbetet mellan de personer som ingår i barnets innersta nätverk, att stärka kvalitén på utredningar, öka rättssäkerheten och bidra till en struktur på utredningar (Lindström 2006). Utifrån syftet med BBIC är det relevant för socialt arbete att undersöka hur socialsekreterare upplever BBIC som arbetssystem. Upplever socialsekreterare att syftet med BBIC uppnås?

1.4 Syfte och avgränsning

Syftet med föreliggande studie är att undersöka socialsekreterares upplevelser av att arbeta enligt BBIC. Studien väljer att avgränsa respondenterna till fyra kommuner, där syftet är att nå kunskap och förståelse för dessa respondenters enskilda upplevelser av att arbeta enligt BBIC.

1.5 Forskningsfrågor

- Vilka eventuella styrkor, samt begränsningar har BBIC i barnavårdsärenden?
- På vilket sätt kan BBIC eventuellt påverka barns delaktighet i barnavårdsärenden?
- Vilka eventuella begränsningar, samt styrkor upplever socialsekreterare med BBIC som arbetssystem?

1.6 Uppsatsens disposition

För att uppsatsen ska bli lättläst kommer här en kort sammanfattning om uppsatsens upplägg och vad ni kan läsa om i uppsatsens åtta olika kapitel. Uppsatsens första kapitel beskriver den förförståelse vi har om det valda ämnet samt undersökningens syfte och frågeställningar. Vi lyfter även fram studiens problemformulering, samt bakgrunden till hur BBIC blivit ett allt mer vanligt arbetssystem vid barnavårdsärenden. I kapitel två lyfter vi fram de definitioner och förkortningar av förekommande begrepp. Uppsatsens tredje kapitel tar upp tidigare forskning och vad andra forskare har kommit fram till, då ett flertal olika utvärderingsrapporter har gjorts om BBIC. I kapitel fyra kan ni läsa om det aktuella kunskapsläget kring BBIC, men vi går även djupare in på vad en barnavårdsutredning innebär. Här kan ni även läsa om hur barnperspektivet ska tas tillvara i barnavårdsärenden. I kapitel fem skriver vi om de teoretiska aspekter som kommer att användas vid analysen av det empiriska materialet. Kapitel sex tar upp vårt val av metod och de metodologiska överväganden som vi har ställts inför. Här beskrivs bland annat tillvägagångssätt, urval, genomförande, samt de etiska överväganden som vi har tagit hänsyn till. I kapitel sju presenterar vi studiens resultat och analys. I kapitel åtta kan ni läsa om våra avslutande diskussioner. Avslutningsvis presenterar vi våra referenser i en referenslista, samt visar studiens frågelista, informationsbrev och samtyckesbrev som bilagor.

2. Definition av vissa begrepp

BBIC: Barns Behov I Centrum. ”BBIC är ett system för handläggning och dokumentation i utredning, planering och uppföljning. BBIC har utvecklats och anpassats till svensk lag och praxis av Socialstyrelsen i samarbete med sju svenska kommuner/kommundelar” (Lindström 2006, s.15).

Barn/Barn och unga: Enligt FN: s barnkonvention avses barn vara varje människa under 18 år. Detta gäller såvida barnet inte blivit myndigt tidigare enligt den lag som gäller för det enskilda barnet (SOU 1997:116). När begreppet barn/barn och unga används i texten kommer även människor över 18 år att vara inkluderade, med beaktning av att BBIC-konceptet generellt riktar sig till människor upp till 20 år (Lindström 2006).

Förälder: I texten används termen förälder i fri bemärkelse då den kan avse såväl vårdnadshavare som biologisk förälder eller styvförälder.

Ärende: Då begreppet ärende används i texten syftar författarna på en process då en individ är aktuell hos socialtjänsten, denna process kan ha olika innehåll beroende på vad ärendet handlar om.

2.1 Förkortningar

BBIC - Barns Behov I Centrum

SoL - Socialtjänstlagen

LACS - Looking After Children System

LVU - Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga

Prop. - Proposition

SOU - Statens offentliga utredningar

3. Tidigare forskning

Eftersom BBIC är ett system som har implementerats i kommuner runt om i Sverige under de senaste åren har också utvärderingar av systemet gjorts, utifrån såväl berörda barn som socialsekreterare. Vi har tagit del av utvärderingsrapporter om BBIC som har gjorts under den period då BBIC fortfarande var under en utvecklingsfas. Vi har även tagit del av lokala rapporter, samt en slutgiltig rapport av Rasmusson, Hyvönen och Mellberg som på uppdrag av Socialstyrelsen utvärderat BBIC-konceptet utifrån både utredda barn och socialsekreterares berättelser (Rasmusson 2004; Burman & Nilsson 2004; Rasmusson, Hyvönen & Mellberg 2004; Cederborg 2006).

Bodil Rasmusson fick i uppdrag av Socialstyrelsen att göra en utvärdering av BBIC-systemet utifrån socialsekreterares perspektiv. Hon gjorde kvalitativa intervjuer med verksamma socialsekreterare från olika kommuner där erfarenheten av utredningsarbete med barn varierade. Utvärderingen genomfördes då BBIC var under utvecklingsarbete, där ett ännu inte färdigt system hade introducerats. Studien omfattade intervjuer med 15 socialsekreterare och resulterade i tre olika kategorier med fem socialsekreterare i varje kategori. En tredjedel av socialsekreterarna som hade arbetat med BBIC var positiva till systemet och hade en god inställning till ett fortsatt arbete med BBIC. Socialsekreterare med denna inställning menade att systemet bidrog till en helhetssyn, en struktur och tydlighet i utredningsarbetet. Dessa socialsekreterare tyckte även att systemet medförde ett tillförlitligt dokumentationssystem, bidrog till ökad rättssäkerhet, men även att systemet stärkte kvalitén på barnavårdsutredningar. Socialsekreterare med denna uppfattning uppgav likaså att de tyckte BBIC var ett bra system att använda för att samla information i utredningar och för att sätta barnets behov i centrum. Av de socialsekreterare som var positivt inställda till BBIC framgick det att de funnit rutin i arbetet och lärt sig att arbeta strukturerat utifrån triangeln i BBIC, men även funnit ett bra sätt att dokumentera på för att undvika dubbelarbete. Rasmussons utvärderingsstudie visade även att en tredjedel av socialsekreterarna som deltog var tveksamma till systemet och visste inte om BBIC var bättre än tillvägagångssätt som användes vid utredningsarbete innan implementeringen. De socialsekreterare som kände en viss tveksamhet kunde se både fördelar och nackdelar med systemet. De menade att det var positivt att träffa och samtala med barnet i utredningen och hade en positiv inställning till tankesättet i BBIC. Däremot var de mer skeptiska till formulärens utformning, då de menade att det var alltför detaljerat och tidskrävande.

Den tredje och sista kategorin av socialsekreterare som deltog i studien var de som var osäkra på sina åsikter om BBIC och som bara till en viss del provat på att arbeta enligt systemet. Dessa socialsekreterare kände en viss oro och ifrågasatte om BBIC skulle vara bättre än hur de tidigare arbetat. De oroade sig över om BBIC kunde försämra kontakten med klienterna. Det framkom att en del av den osäkerhet och tveksamhet berodde på att socialsekreterarna i studien kände att det fanns brist på utbildning och handledning, men även tidsbrist var en orsak. Samtliga socialsekreterare som deltog i studien var överens om att BBIC kräver att socialsekreterare är professionella och har förmåga att välja ut enbart det som är relevant att utreda och dokumentera i varje enskilt fall. Alla socialsekreterare hade även tankar om att det finns risker med ett så omfattande system och att det är viktigt att inte utreda mer än det som är nödvändigt. Av Rasmussons forskning om socialsekreterares upplevelser och erfarenheter av att arbeta enligt BBIC har det framkommit att åsikter om systemet är varierande, då vissa socialsekreterare tycker att BBIC är ett bra hjälpmedel för att öka rättssäkerheten och för att stärka kvalitén på utredningar och där andra menar att systemet och utredningsformulären är alltför detaljerade och svåra att använda. Vad många socialsekreterare i undersökningen hade gemensamt var triangeln som är den grundläggande tankemodellen i BBIC. De menade att triangeln var ett bra hjälpmedel för att förklara för barnet och föräldrarna om utredningens innebörd (Rasmusson 2004).

En utvärderingsrapport gjordes lokalt i Luleå som baserades på BBIC-projektets första år. En del av utvärderingen behandlar hur socialsekreterares arbetsmetoder och förhållningssätt påverkas av BBIC. Elva utredande socialsekreterare valdes ut för att medverka i studien. Ett sammanfattande resultat visar hur dessa socialsekreterare upplever BBIC som arbetssystem. Socialsekreterarna anser att BBIC är ett system som ger klarhet i vilka brister och resurser som finns runt barnet, identifieringen är något som socialsekreterarna upplever som positivt. Genom BBIC får socialsekreterarna träffa barnet oftare än vad de tidigare gjort, vilket leder till att barnet blir mer tydligt för utredaren och utredaren kan bli mer tydlig för barnet i fråga. Just fler möten med barn upplevs vara den främsta fördelen med systemet. Att en del av arbetet nu består av att lägga tid och energi på att skapa relationer anses vara en god grund för arbetet. Med BBIC som arbetssystem blir även socialtjänstens inblandning i familjens liv mer tydlig. Socialsekreterarna i studien uppgav att de tidigare har efterfrågat något som sätter barnet i fokus, där en helhetssyn är viktig vid bedömning och där utredarna får utbildning inom utredningsarbetet. BBIC stämmer överens med denna efterfråga. En brist är dock att socialsekreterarna anser att de inte fått tillräckligt med utbildning inom BBIC.

De önskar möjlighet att ta del av aktuell forskning inom deras arbetsområde, samt tillgång till en kunskapsbas att söka information ur. Socialsekreterarna menar att det behövs för att kunna fatta rätt beslut. Socialsekreterarna upplever materialet i BBIC som rör barnets behov som bra, men de menar även att det finns begränsningar. Med begränsningar pekar de på att materialet är upprepande och att det därmed blir svårarbetat. Socialsekreterarna tror att materialet i BBIC kan göras mer lätthanterligt, utan att förlora information. BBIC upplevs av socialsekreterarna som tidskrävande, då en utredning enligt BBIC är omfattande, med såväl frågor som samtal med barn och övriga personer. Just tiden är den främsta invändningen mot BBIC. Socialsekreterarna berättar att de i nuläget inte kan använda BBIC som de hade önskat med tanke på den arbetsbelastning som finns. Socialsekreterarna menar även att utredningsförfarandet tar längre tid än tidigare med beaktning av dess omfattning. De menar även att de genom BBIC upptäcker fler problem, vilket leder till ett behov av ökade resurser. Ökade resurser inom barnavårdsärenden behövs även med tanke på att socialsekreterarna saknar tid och handledning för att lära sig BBIC som system (Burman & Nilsson 2004).

Utvecklingsarbetet av BBIC har pågått mellan åren 1995-2005. Projektet har utvärderats och sammanställts till en slutgiltig rapport av Rasmusson, Hyvönen och Mellberg (2004) på uppdrag av Socialstyrelsen. Rapporten är skriven då BBIC fortfarande var under en utvecklingsfas. Rapporten riktade sig till att undersöka BBIC utifrån ett barnperspektiv och hur barnet uppfattar sin delaktighet under utredningen från planering, beslut och uppföljning av insatser, men även utifrån berörda socialsekreterares erfarenheter. Forskarna ville med utvärderingen undersöka om barnets ställning stärkts till följd av BBIC i enighet med det som framgår i såväl socialtjänstlagen som i barnkonventionen. I rapporten intervjuades elva barn i åldrarna åtta till arton år om deras upplevelser av utredningsmöten, samt de tio socialsekreterare som ansvarade för de enskilda fallen, där en socialsekreterare ansvarade för två ärenden. Enligt de intervjuer som gjordes med socialsekreterarna framkom det att BBIC har gett ökat inflytande för barns delaktighet i utredningsarbetet, men även att det fanns brister i att barnens egna utsagor inte dokumenterades. Däremot upplevde några av barnen som deltagit i studien att mötena blev tråkiga och att formulären var svåra. Andra barn berättade att de uppskattade att bli väl förberedda och att de tyckte formulären speglade en viss tydlighet. Utvärderingens resultat visade att barns upplevelser var varierande mellan positiva och negativa upplevelser, då några barn kände sig trygga i sin roll och andra kände frustration och osäkerhet.

En god relation med socialsekreteraren och andra personer som eventuellt var närvarande vid mötet var en central del för att barnen skulle känna sig trygga. Undersökningen kan summeras med att barns ställning har stärkts till följd av BBIC och att barn har blivit mer delaktiga under såväl utredningsprocessen som uppföljningsarbetet. Den kritik som från barnen framkom under intervjuerna riktades främst mot de socialsekreterare som utövade systemet. Utifrån rapportens slutsatser finns det utrymme i BBIC att sätta barnets behov i fokus i enighet med vad som framgår i socialtjänstlagen men även i barnkonventionen. Till en följd av BBIC hade även berörda socialsekreterare fått större kunskap om barns behov och de socialsekreterare som deltog i studien var positiva till utvärderingsmöten (Rasmusson, Hyvönen & Mellberg 2004).

En lokal studie om BBIC har även gjorts i Linköpings kommun av Ann-Christin Cederborg (2006). I hennes studie har bland annat socialsekreterare blivit intervjuade om BBIC som arbetssystem. I studien framkom det att de flesta socialsekreterarna uppskattade strukturen i BBIC, även om många var kritiska till det omfattande materialet. Många socialsekreterare berättade att de var positiva till informationsmaterialet i BBIC och att de tyckte det var bra att använda som ett stöd i början av en utredning. Socialsekreterarna tyckte även att det var bra med en tydlig struktur i såväl dokumentationen som utredningsarbetet och som stöd för att ha barnet i fokus under hela utredningen. Det som socialsekreterarna tyckte var negativt var framförallt tidsbristen. Många ansåg att det krävdes mer tid för samtal och att tiden inte räckte till då utredningar enligt BBIC tog längre tid jämfört med tidigare. Många socialsekreterare uppgav även att det fanns bristande kunskap i hur materialet skulle användas, vilket medförde en viss osäkerhet över hur arbetet skulle utföras. Nästan alla socialsekreterare var även kritiska till antalet ärenden som varje socialsekreterare ansvarade för, då de tyckte att antalet ärenden var för många och att tiden för samtal och hembesök inte räckte till (Cederborg 2006).

4. Kunskapsläge

4.1 Barns Behov i Centrum

BBIC började som ett projekt som varade mellan åren 1999-2005 och som startades av Socialstyrelsen i samarbete med sju kommuner i Sverige. Målet med BBIC var att utveckla ett enhetligt system inom den sociala barnvården för att utreda, planera och följa upp insatser. De kommuner som deltog i projektet hade även i uppdrag att utse särskilda utbildare, som skulle informera och utbilda kollegor vid implementeringen av BBIC (Lindström 2006).

Som tidigare nämnts så fanns det under 1980-talet stora brister i barnvårdsutredningar i England, vilket resulterade i metoden LACS som syftade till att stärka kvalitén på de utredningar som rörde barn (Lindström 2006). Utifrån engelsk forskning skapades en teoretisk modell i form av en triangel. Triangelns grund bestod av behovsområden som var hämtade från LACS. Triangelns grund består av tre sidor, barns behov, föräldrars förmåga och faktorer i familj och miljö (Rasmussen 2004). Denna triangel är kunskapsgrunden i BBIC och bygger på utvecklingsekologin som är en teori som beskriver barns utveckling ur ett helhetsperspektiv. Med ett helhetsperspektiv menas att alla faktorer i barnets liv och omgivning integrerar med varandra. Utvecklingsekologin utarbetades från början av Urie Bronfenbrenner på 1970-talet (Andersson 2002). Det är just denna interaktion som ska ha en central del i ett utredningsarbete. Det är av betydelse att skapa en helhetsbild av barnets situation för att kunna se de problem som kan finnas i barnets liv. De tre grunderna i triangeln ska sättas i relation till varandra för att undersöka om de behov som barnet har kan tillgodoses. Exempelvis att barnets behov ska sättas i relation till föräldrarnas förmåga inom respektive behovsområde för att se om föräldrarna kan tillgodose barnets behov. Triangeln i BBIC har som syfte att skapa struktur över utredningsarbetet genom att vara till hjälp då information ska inhämtas och analyseras (Dahlberg & Forssell 2006).

Socialstyrelsen beskriver triangeln som hjälpmedel på följande sätt:

”Triangeln ger vägledning till vad som kan utredas. Det betyder emellertid inte att alla områden i triangeln ska utredas i alla ärenden. Triangeln är ett hjälpmedel för socialsekreteraren för att se helheten och att inte glömma bort viktiga områden. Socialsekreteraren bör därför alltid ”skanna av” eller göra en översiktlig bedömning av vilka områden som bör ingå i utredningen” (Lindström 2006, s. 48).

BBIC har vissa grundprinciper som skall sätta sin prägel på barnavårdsärenden. Dessa grundprinciper bygger på och har sin grund i svensk barnavårdsforskning, lagstiftning och praxis. Grundprinciperna är att barn och unga skall vara i centrum, vilket bland annat innebär att barnet i fråga skall få komma till tals och att beslut ska grunda sig på vad som är bäst för det enskilda barnet (Prop. 1996/97:124).

Det har inte alltid varit en självklarhet att barn och unga skall göras delaktiga i de ärenden som rör dem. Tidigare har föräldrars delaktighet främjats, men i dagens samhälle finns en medvetenhet om relevansen av att göra barn delaktiga i barnavårdsärenden. Då det pratas om delaktighet i utredningar är det på lägsta nivå att individen i fråga får ta del av information som rör denne (McNeish & Newman 2002). Lika mycket som barn har rätt till delaktighet, har barn även rätt att avstå sin delaktighet (Rasmusson, Hyvönen, Nygren & Khoo 2010).

Socialt arbete ska bygga på forskning, teorier och praktisk erfarenhet. Socialtjänstens arbete utgår från lagstiftning, förordningar och politiska riktlinjer (Dahlberg & Forssell 2006). Utredningsarbetet skall även grunda sig på teoretiska utgångspunkter, vilket i det här fallet främst handlar om ett utvecklingsekologiskt synsätt (Andersson 2002).

Alla barn som utreds av socialtjänsten skall få likvärdiga möjligheter oberoende av exempelvis kön, etnicitet och tillhörighet. Socialtjänsten skall med beaktning av denna princip arbeta för att identifiera eventuella problem som påverkar att barnets behov inte tillgodoses (Lindström 2006). Socialtjänsten bör sträva efter ett samarbete med barn och deras familjer då en utredning pågår, dels för att eventuella insatser skall komma till stånd men även för att effekterna av dessa skall bli goda. Socialtjänsten skall således sträva efter att barnet och dess familj ska vara delaktiga i utredningen, samt hållas underrättade om utredningens förfarande och innehåll (Lindström 2006).

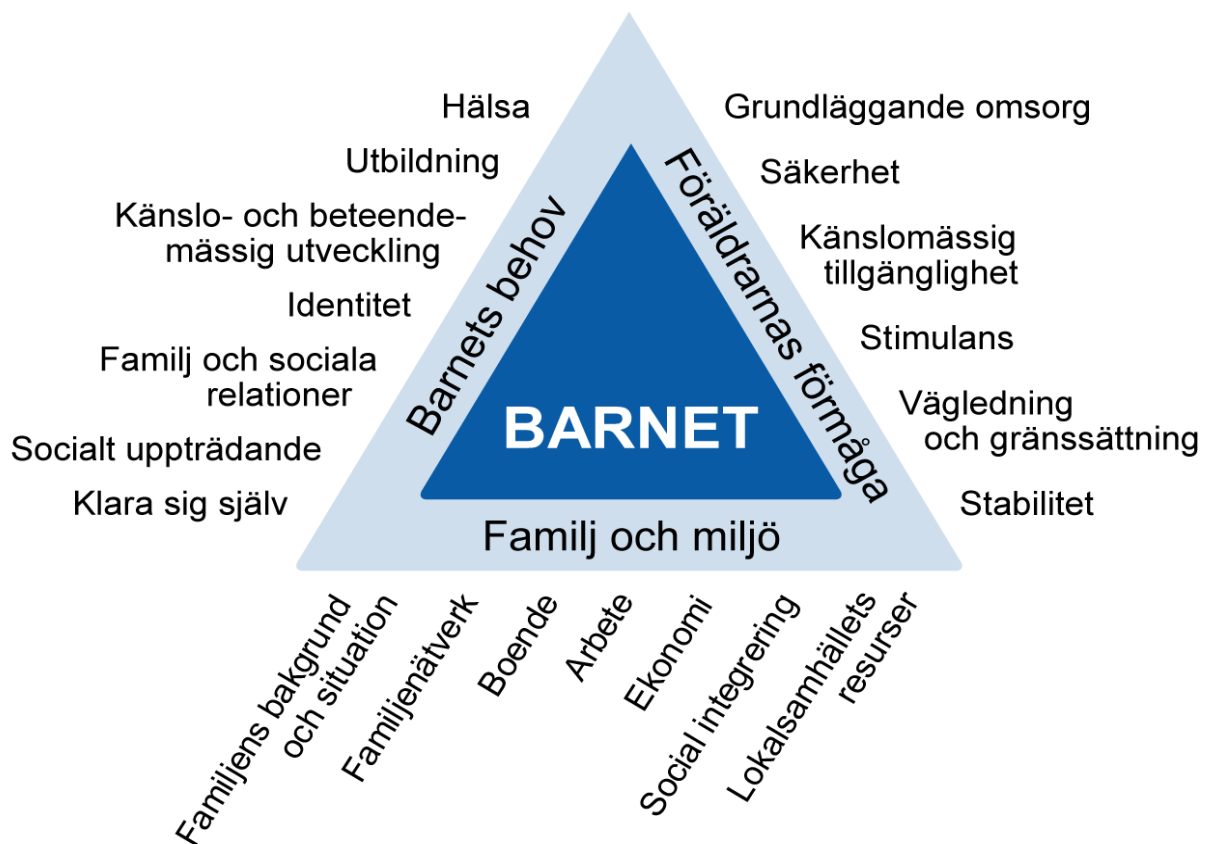
En central grundprincip i utredningsarbete med barn och unga är som tidigare nämnt helhetssynen, det vill säga att olika delar i barnets liv påverkar varandra. Då barn under sin uppväxt kommer i kontakt med ett antal olika verksamheter som exempelvis rör barnomsorg och hälsa är det viktigt att dessa verksamheter informerar varandra i de fall då den egna verksamheten inte kan tillgodose barnets behov. Verksamheter som arbetar med barn har enligt lag en skyldighet att samarbeta i frågor där barn far illa eller befaras att fara illa (Socialstyrelsen 2006; Dahlberg & Forssell 2006).

Socialtjänsten ska i utredningsarbete enligt grunderna i BBIC identifiera såväl resurser som brister. För att kunna göra en helhetsbedömning utifrån barnets situation är det viktigt att urskilja såväl styrkor som svagheter i familjen. Exempelvis då en förälder inte kan tillgodose barnets behov på vissa områden, kan resurser ändå finnas i barnets innersta nätverk i form av en närstående person som har en god relation till barnet. Ovanstående exempel kan sammanfattas med att socialtjänsten främst ska finna resurser och lösningar i barnets omgivning (Dahlberg & Forssell 2006). Socialtjänsten kan även under utredningstiden besluta om att insatser skall ges vilket då beror på att barnet eller dess familj behöver omedelbart stöd eller skydd, då barnet i fråga far illa eller befaras att fara illa (Lindström 2006).

Samtliga grundprinciper ska prägla hela ärendeprocessen, det vill säga under hela tiden som socialtjänsten har kontakt med barnet. Vid planering och uppföljning av insatser skall grundläggande principer och underlaget från utredningen vara utgångspunkten (Dahlberg & Forssell 2006).

Triangelns tre sidor utmynnar i 20 olika rubriker. Triangelns bas är *Familj och miljö* och innehåller sju rubriker som är utgångspunkten då barnets miljö utreds. Startpunkten är att börja utredningsarbetet med att utreda barnets miljö för att få en uppfattning om familjens kontext innan utredaren undersöker barnets relationer (Dahlberg & Forssell 2006). När familj och miljö utreds beskrivs barnets familj och hur familjen förhåller sig till övrig miljö. De sju faktorerna i triangelns bas är: familjens bakgrund och situation, familjens nätverk, boende, arbete, ekonomi, social integrering och lokalsamhällets resurser (Department of Health 2000; Lindström 2006). Den vänstra sidan på triangeln symboliserar *Barnets behov* och innehåller sju rubriker, dvs. sju behovsområden. De sju behovsområdena är: hälsa, utbildning, känslor och beteendemässig utveckling, identitet, familj och sociala relationer, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv (Lindström 2006).

Triangelns högra sida kallas för *Föräldrarnas förmåga* och används för att undersöka hur föräldrarna kan tillgodose barnets behov utifrån sin föräldraroll. Under utredningen belyses såväl resurser som brister hos föräldrarna utifrån olika områden. När socialsekreterare undersöker föräldrarnas förmåga undersöks följande områden: grundläggande omsorg, säkerhet, känslomässig tillgänglighet, stimulans, vägledning och gränssättning, samt stabilitet. Alla områden som utreder *föräldrarnas förmåga* ska sättas i relation till varje område i *barnets behov* för att kunna se om föräldrarna kan tillgodose barnets behov (Dahlberg & Forssell 2006).

Figur 1:

BBIC-triangeln (Socialstyrelsen 2006, s. 14).

En utredning enligt BBIC har som syfte att undersöka om det finns några brister i barnets triangel, det vill säga om barnet har behov som inte kan tillgodoses av föräldrarna. Om det finns behov som inte kan tillgodoses av föräldrarna är det socialtjänstens ansvar att i första hand arbeta fram lämpliga verktyg till föräldrarna för att de ska kunna tillgodose barnets behov. Om föräldrarna trots stöd och hjälp från socialtjänsten inte kan tillgodose barnets behov, är det socialtjänstens ansvar att arbeta fram adekvata insatser för att kunna tillgodose barnets behov (Dahlberg & Forssell 2006).

BBIC har även sina grunder i anknytningsteorin (Lindström 2006). Teorin utgår från forskning om relationer mellan barn och föräldrar och hur dessa förhållanden kan påverka ett barns utveckling. En grund i teorin är att människor skapar sin identitet genom sociala relationer, vilket leder till att människor lär sig hur de ska bete sig via kontakt med andra människor. Relationer som skapas tidigt, exempelvis band mellan barn och föräldrar är extra betydelsefulla då dessa förhållanden är en viktig grund för våra senare sociala relationer (Payne 2008).

4.2 Vad är en utredning?

Med en utredning avses all den verksamhet som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett ärende hos nämnden (Prop. 1979/80:1). Ordet utredning används även som ett sammanfattande ord för den skriftliga sammanställning av material som inhämtats för att utgöra beslutsunderlag i ärendet (Socialstyrelsen 2010). En barnavårdsutredning innebär att sociala myndigheter försöker utreda om ett barn far illa och/eller behöver insatser för att exempelvis komplettera sitt nätverk. Om det framkommer i en utredning att ett barn far illa och/eller är i behov av insats från socialtjänsten, får barnet hjälp i form av lämpliga insatser. Om det i utredningen framkommer att barnet inte far illa eller om vårdnadshavarna inte vill ta del av de insatser som erbjuds och ett omhändertagande inte är aktuellt, avslutas ärendet (Sundell & Egelund 2001). I en utredning samlar socialtjänsten in och sammanställer information för att sedan kunna fatta ett beslut. För att inleda en utredning gällande barn behöver inte nämnden vårdnadshavarens samtycke om det finns tecken som tyder på att barnet behöver skydd eller stöd genom ingripande från nämnden. För utredningar som dessa finns det särskilda bestämmelser i 11 kap 2 § SoL. Enligt 11 kap 1 § SoL skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

I 14 kap 1 § SoL regleras den anmälningsskyldighet som yrkesgrupper har som i sin verksamhet får kännedom om något som innebär att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Denna lag riktar sig även till privatpersoner som får kännedom om att barn kan fara illa, privatpersoner har dock ingen anmälningsskyldighet utan lagen säger att dessa *bör* göra en anmälan till nämnden. Genom en utredning samlas information in om barnet i fråga, informationen sammanställs och utgör sedan underlag för det beslut som fattas. I förslag till beslut presenteras vilka eventuella stödinsatser som kan vara aktuella för barnet. Syftet med en barnavårdsutredning är att undersöka om barnet växer upp under villkor som når upp till en nivå som anses vara tillräckligt bra för att barnet inte ska fara illa eller riskera att fara illa i framtiden (Fridh & Norman 2005). De stödinsatser som socialtjänsten bedömer att barnet är i behov av, vilar på en frivillig grund där vårdnadshavarna kan tacka nej så länge utredningen har gjorts enligt socialtjänstlagen. Om socialtjänsten bedömer att brister kring barnet är så pass allvarliga att det finns en stor risk för barnets hälsa och utveckling, och vårdnadshavarna inte samtycker till presenterade insatser, kan socialtjänsten besluta om LVU (Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga). Insatser enligt LVU är insatser utan samtycke (Socialstyrelsen 2006).

4.3 Barnperspektivet

Barnperspektivet har blivit ett centralt begrepp i socialt arbete och vuxit fram ur ett tidigare präglat vuxenperspektiv. Tidigare när socialtjänsten kom i kontakt med barn var det oftast föräldrarna som blev utredda. Fokus var att ge lämpliga insatser till föräldrarna, istället för att stödja och tillgodose barnets behov. Även under utredningen fanns det brister i att barnen inte kom till tals. Socialtjänsten skapade sig en bild av barnets situation utifrån vad personer i barnets omgivning berättade och samtal med de berörda barnen förekom sällan. Socialtjänsten grundade på så sätt sina beslut på andras bedömningar, utan att skapa en egen bild utifrån vad som var bäst för det enskilda barnet (Hindberg 2001).

Ordet barnperspektiv innebär inte att det bara finns ett perspektiv på ett barn, utan det gäller att förstå varje enskilt barn utifrån olika faktorer som kön, ålder, kulturell bakgrund och etisk tillhörighet, men även att kunna se barnet i sitt sammanhang (Hindberg 2001). I en artikel av Gunilla Halldén skrivs det att ordet barnperspektiv kan innebära att verka i barns intresse, men även att det finns flera möjliga innebörder och att begreppet barnperspektiv är mångtydligt (Halldén 2003). Det som är centralt när begreppet barnperspektiv används är hur barnet själv upplever och uppfattar sig själv och sina relationer till andra människor.

I en barnavårdsutredning innebär det att kravet på ett barnperspektiv ska vara att socialtjänsten utgår från den beskrivning som barnet uppger om sin situation, samtidigt som det i slutet är vuxna människor som tolkar och ansvarar för vad som är bäst för det enskilda barnet (Cederborg & Karlsson 2001). Ett barnperspektiv kan innebära hur barnet ser på sin egen situation, här talar man om barns eget perspektiv. Vuxnas perspektiv på barns situation benämns som vuxnas barnperspektiv och samhällets perspektiv på barns situation tituleras som det samhälleliga barnperspektivet (Rasmusson 2008).

Sverige ratificerade år 1989 FN: s barnkonvention om barns rättigheter, vilket bland annat innebär att när åtgärder rör barn skall hänsyn tas till vad som är bäst för barnet. Genom underskriften av barnkonventionen har Sverige anslutit sig till att vidta åtgärder för att genomföra det som konventionen innefattar. Barnkonventionen består av 54 artiklar som reglerar de grundläggande rättigheter som gäller för alla barn (Larsson-Svärd 2009). Att få vara delaktig är en grundläggande rättighet i FN: s barnkonvention. Hela konventionen är inte införlivad som lag i Sverige, men däremot har den svenska lagstiftningen anpassats efter de bestämmelser som framgår i konventionen (Eriksson & Näsman 2009). Barnperspektivet och barns ställning har stärkts till följd av att Sverige ratificerat FN: s barnkonvention, då artikel 3 och artikel 12 blivit en del av socialtjänstlagen. Artikel 3 handlar om att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet och i artikel 12 beskrivs barns rätt att få uttrycka sig och att få komma till tals, samt att barns åsikter ska beaktas med hänsyn till dess ålder och mognad (Socialstyrelsen 2006). Att barn ska få komma till tals innebär att barnet ska ha rätt att uttrycka sina åsikter i frågor där barnet berörs och att barnets inställning ska klargöras, utan att barnet ska behöva hamna i svåra valsituationer. Principen om barns bästa innebär att alla beslut som rör barn måste grunda sig på vad som är bäst för barnet i varje enskilt fall (Prop. 1996/97:124).

Att barnets bästa ska komma i första hand vid åtgärder och insatser betyder att barnet hela tiden ska vara i fokus under utredningen. Detta gäller även vid insatser som inte är direkt riktade mot barnet själv utan kan även vara de insatser som är riktade mot föräldrarna i form av exempelvis en föräldrautbildning. Insatsernas effekt skall därefter ställas i relation till huruvida barnets behov tillgodosetts eller inte (Dahlberg & Forssell 2006). Då utredningar på barn görs ska socialsekreterare alltid utgå från barnperspektivet och insatser ska alltid grunda sig på vad som är bäst för barnet i varje enskilt fall (Fridh & Norman 2005).

Att barnet ska vara delaktigt i utredningen framgår i 3 kap 5 § SoL, där det beskrivs hur barnet ska få kontinuerlig information under utredningens gång och att barnets inställning skall klarläggas. Det framgår även att hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess mognad och ålder (3 kap 5 § SoL). Då samtal med barn genomförs skall barnet vara i fokus och samtalen skall genomföras med respekt för barnets integritet. Hur samtal med barn ska genomföras måste även beaktas av barnets mognad och ålder. Principen om barnets bästa kan även innebära att samtal med barn inte alls ska genomföras, i de fall där barnet riskerar att fara illa till följd av samtalet (Prop. 2008/09:160).

Krav på att barn ska vara delaktiga och få komma till tals i utredningar framgår i såväl barnkonventionen som socialtjänstlagen. Även i BBIC speglas barns medverkan och inflytande på utredningar, då grundprincipen i BBIC bygger på att göra barnet delaktigt och fokusera på att barnets behov ska vara i centrum. Socialsekreterare som utreder enligt BBIC ska involvera barnet i utredningen, men samtidigt ansvara för att utredningen och samtalen inte blir någon ytterligare belastning för barnet (Dahlberg & Forssell 2006).

En studie har genomförts där forskare har jämfört tre länders arbete med att göra barn delaktiga i barnavårdsärenden. De länder som undersökts är Sverige, Australien och Kanada. I studien diskuterar forskarna innebörden av ländernas syn på att ha barnet i fokus. Trots att studien visar att dessa länder har barnet i fokus i barnavårdsärenden, så är dess innebörd olika och en process som är i ständig förändring (Rasmusson, Hyvönen, Nygren & Khoo 2010). Utifrån ovanstående text vill vi uppmärksamma att betydelsen av begreppet delaktighet och övriga begrepp som används inom socialtjänstens arbete med barn och unga, kan ha olika innebörd.

5. Teoretiska utgångspunkter

5.1 Systemteorin

Som vi tidigare nämnt är BBIC baserad på en utvecklingsekologisk teori som bygger på att barns utveckling styrs av relationer och samspel med dess omgivning (Dahlberg & Forssell 2006). Precis som utvecklingsekologin, menar systemteorin att barnet måste ses som en del i ett system (Schjødt & Egeland 1994).

Grunden i systemteorin är just ett system. Det är helheten som ska studeras och helheten måste förstås som delarnas interaktion med varandra. Vad som ska definieras som ett system beror på vad som ska studeras. Ett system kan till exempel vara en person, en grupp eller en organisation. Trots att definitionen av ett system baseras på ett val så bör ändå följande kriterier vara uppfyllda för att det ska vara ett system: systemets komponenter samspelar med varandra på ett sätt som avviker från komponenternas samspel med komponenter utanför systemet. Detta samspel varar under en viss tid. Det är väsentligt att inte utgå från att ett system är en isolerad enhet, då ett system i sin tur är en komponent av ett större system, ett så kallat *suprasystem* och kan ses som en del av en helhet. Ett system kan tillhöra flera större system samtidigt, exempelvis kan du som person vara en del av en familj, en organisation och en vänskapskrets. Ett system består även av ett *subsystem*, det vill säga att en komponent samspelar med en eller flera komponenter på ett sätt som den inte samspelar med andra komponenter, exempelvis att en förälder samspelar med sitt barn på ett sätt som den inte samspelar med sin partner. Man kan ställa sig frågan om delarna eller helheten av ett system är det viktiga, svaret är att såväl delarna som helheten bör betonas parallellt. Systemet och dess medlemmar (individerna) påverkar varandra. Ett system sätter upp vissa regler för medlemmarnas beteende, parallellt som medlemmarna själva utgör ett system och påverkar förutsättningarna för systemet. För att förstå ett system är grunden att studera systemet som en helhet växelvis med att studera dess delar (Schjødt & Egeland 1994).

Öppna system är system där information kan hämtas från system utanför det egna systemet, detta bidrar till att systemet växer och utvecklas. *Slutna system* har karaktären av att inte sträva efter att hämta information utanför det egna systemet. Då slutna system är motsatsen till öppna system, kommer slutna system inte att växa och utvecklas utan istället slutligen att upphöra (Öquist 2008).

Ett system kan vare sig vara helt öppet eller helt slutet. Om ett system skulle vara helt öppet skulle systemet inte ha några gränser mot andra system, därmed skulle inte systemet kunna klassas som ett system. Ett system kan aldrig vara helt slutet då det alltid finns yttre påverkan. Exempelvis, en sluten familj kan aldrig vara helt sluten, men kontakten med omgivningen kan vara begränsad. När man talar om öppna och slutna system handlar det därmed om olika grader av öppenhet (Schjødt & Egeland 1994).

5.2 Utvecklingsekologin

Teorin utvecklades av Urie Bronfenbrenner som år 1979 skapade *The Ecology of Human Development* (Havnesköld & Mothander 2009). Bronfenbrenner menar att människors utveckling sker genom en mängd olika inre och yttre faktorer som ständigt integrerar med omvärlden. Enligt Bronfenbrenner finns det olika analysnivåer som påverkar barns utveckling. För att beskriva teorin används ofta en modell där koncentriska cirklar befinner sig i varandra. Bilden nedanför illustrerar de olika analysnivåerna:

Figur 2:

De koncentriska cirklarna i utvecklingsekologin (Andersson 2002, s.187).

Cirklarna symboliserar de olika analysnivåerna och nyckelbegrepp som är centrala för utvecklingsekologin. I den innersta nivån som även kallas för *mikronivån* pågår det interaktion som sker i barnets närmiljöer. Det kan exempelvis vara skolan eller de relationer som finns mellan barnet och föräldrarna. Nästa nivå kallas för *mesonivån* och handlar om hur olika analysnivåer samspelar och påverkar varandra. Barn påverkas av olika saker som sker i deras omgivning och det sker ständigt interaktioner mellan mikrosystem som påverkar barnets utveckling. Den tredje nivån brukar kallas för *exonivån* som är en nivå där barnet inte direkt berörs utan påverkas mer indirekt, exempelvis om barnets föräldrar får ett nytt arbete och därmed får mer lön kan det i sin tur leda till att familjens ekonomi förbättras och att familjen kan ändra sin levnadsstandard. Ytterst finns även *makronivån* som symboliserar samhällsnivån och omfattar saker som är övergripande för hela samhället, exempelvis landets lagstiftning eller normer och värderingar (Andersson 2002). Grunderna inom utvecklingsekologin är att barns utveckling sker i de olika nivåerna och förändringar på någon nivå påverkar barnets utveckling (Havnesköld & Mothander 2009). Vi har valt att använda oss av systemteorin och utvecklingsekologin vid analys av studiens resultat. Dessa teorier är tillämpbara på såväl enskilda individer som system, exempelvis grupperingar av olika slag. Gemensamt för de båda teorierna är att delarnas interaktion påverkar helheten.

6. Metod

6.1 Kvalitativ metod

Vi kommer att använda kvalitativ metod i studien för att samla in och tolka data, då syftet med studien är att undersöka socialsekreterares upplevelser av att arbeta enligt BBIC. Vi vill med undersökningen få en inblick i hur socialsekreterare upplever systemet utifrån deras eget perspektiv och ta del av deras egna berättelser. I kvalitativ forskning är det vanligt att det är deltagarnas perspektiv som är utgångspunkten i undersökningen (Bryman 2011). I denna studie är det socialsekreterarnas berättelser och det som de säger är det som blir betydelsefullt.

6.2 Intervjuer

Vi kommer att göra kvalitativa intervjuer då vi anser att det är det bästa sättet att samla in den form av data som studien intresserar sig för. I kvalitativa intervjuer är det deltagarnas berättelser och livshistorier som är det viktiga för forskaren (Bryman 2011). Studiens intresse ligger i att nå socialsekreterares förståelse och tolkning. Studiens syfte är inte att generalisera de resultat som studien ger utan att nå förståelse och tolkning för varje enskild individ. Vi kommer att utföra semistrukturerade intervjuer där vi utgår från studiens problemformulering, syfte och forskningsfrågor. Vårt mål är att intervjuerna ska likna samtal där respondenternas svar får och ska ta plats, men med en viss struktur. Respondenterna kommer att få berätta om sina erfarenheter och upplevelser av att arbeta enligt BBIC. Grunden i samtliga intervjuer kommer att vara densamma. Teman som har sin grund i studiens forskningsfrågor är grunden och utifrån dessa kommer vi att utforma frågor. Hur frågorna formuleras och i vilken ordning dessa kommer att ställas kommer naturligt att skilja sig åt, då frågelistan skall ses som ett stöd. Frågelistan kommer att inledas med några få kvantitativa frågor, där vi exempelvis frågar om tid i yrket. Kvantitativa frågor kommer att inleda intervjuerna, frågorna ska ses som en inledning på samtalen och ge intressanta bakgrundsvariabler. Studiens huvudsakliga frågor kommer att vara öppna, så att det finns utrymme för respondenterna att själva utforma sina svar. Tanken med öppna frågor är att respondenterna kan prata och ge mycket information utifrån varje fråga. Respondenternas svar ska i viss mån styra intervjuerna, exempelvis så kommer följdfrågor att styras just av respondenternas svar, dock med studiens syfte och forskningsfrågorna som grund.

Intervjuerna kommer att skilja sig åt i den mening att vi som intervjuare kommer att ställa följdfrågor utifrån samtalet i fråga, eftersom att samtalen kommer att se olika ut, kommer även våra följdfrågor att se olika ut. Följdfrågor kommer att ställas för att förtydliga eller gå djupare in på respondenternas berättelser.

6.3 Metoddiskussion

Kvalitativ metod i form av intervjuer kommer att användas vid inhämtning av empiri, då vi anser att det är det bästa sättet för att samla in den form av data som studien behöver. I kvalitativa intervjuer är det deltagarens berättelser och livshistorier som är det viktiga för forskaren (Bryman 2011), vilket stämmer väl överens med föreliggande studies syfte, där intresset ligger i att nå förståelse för socialsekreterares upplevelser och tolkningar av sina egna erfarenheter.

Kvalitativ metod har valts är för att det känns mer personligt i förhållande till det studien vill undersöka. Vid intervjuer har vi som forskare i studien möjlighet att ta del av kroppsspråk, ansiktsuttryck och gester som respondenterna uttrycker under intervjun och som kan vara betydelsefullt för undersökningen. Sådan information skulle gått förlorad ifall undersökningen varit baserad på exempelvis enkäter, telefonintervjuer eller andra former av undersökningar där vi som forskare i studien inte hade haft den närhet till respondenten som intervjuer ger.

Kvantitativa forskningsmetoder riktar sig ofta mot det naturvetenskapliga synsättet när det handlar om vad som är vetenskaplig kunskap. Enligt Bryman skiljer sig kvantitativ forskning till stor del ifrån den kvalitativa forskningen, då undersökningsobjekten ofta är olika. Inom kvantitativ forskning studeras ofta objekt där forskaren strävar efter att kvantifiera data. Kvantitativa metoder används i de fall stora populationer skall studeras (Bryman 2011). Följande studie strävar inte efter att göra så många intervjuer som möjligt, utan att söka så detaljerade svar som möjligt ur människors erfarenheter. Den kvalitativa forskningen inriktar sig istället mer på samhällsvetenskapliga fenomen som t.ex. studier av människor och den sociala verkligheten. För kvalitativa forskare läggs stor tyngd vid att analysera och på att tolka fenomen. Detta till skillnad från kvantitativ forskning som syftar till att ge generaliserande resultat som lättare går att koda och bearbeta (Bryman 2011). Vi som forskare i studien anser utifrån ovanstående text att en kvantitativ metod inte skulle vara lämplig i följande studie.

Samtidigt som vi som forskare i denna studie är ett verktyg för att nå information, kan vi även vara en begränsning. Trots att den här studien har för avsikt att ha en struktur och tanke över hur intervjuerna ska gå till väga och vilka frågor som ska besvaras, menar kvantitativa forskare att kvalitativa intervjuer är ostrukturerade. Det kan begränsa studien att den har en så subjektiv styrning. Som vi nämnt tidigare så skall studien använda sig av semistrukturerade intervjuer, där det inte är helt givet hur intervjuerna kommer att se ut. Dels kan undersökningen styras av respondenterna, dess berättelser och behov av att prata. Intervjun kan även styras av intervjuaren och dess subjektiva intresse. Hur och vad vi som forskare i studien ställer följdfrågor på, beror till stor del på vad vi finner är intressant utifrån studiens syfte, det är inte säkert att två intervjuare hade ställt likadana följdfrågor utifrån samma frågor (Bryman 2011).

Fördelarna med intervjuer är många. Att genomföra en intervju går relativt snabbt, framförallt kan man få ett brett material samtidigt som man kan få ett djup, vilket naturligtvis beror på hur frågorna utformas. En svaghet med att utföra kvalitativa intervjuer är att det är forskaren själv som tolkar och analyserar det empiriska materialet. Ord och meningar kan ha olika betydelser, vilket kan medföra att det blir svårt för oss som forskare i studien att veta om respondenternas utsagor har tolkats på ett korrekt sätt (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2011). Under intervjutillfällena kommer vi att fråga respondenterna om vi har tolkat deras berättelser på rätt sätt. För att undvika feltolkningar kommer vi även under intervjuerna att be respondenterna att utveckla sina svar om vi anser att deras utsagor är otydliga och som senare kan bli svårtolkade. Vi kommer att be respondenterna att förtydliga sina svar och då använda frågor som: ”Hur menar du nu? Kan du utveckla detta?”

6.4 Urval av respondenter

Respondenterna som har medverkat i studien består av åtta socialsekreterare från fyra kommuner som är verksamma inom socialtjänsten och som arbetar med barn och unga enligt BBIC. Alla respondenter arbetar där BBIC dagligen används i barnavårdsärenden. Respondenterna har olika lång erfarenhet av arbete med barn inom socialtjänsten, från ett år till 26 års erfarenhet.

I ett målinriktat urval är det forskaren själv som gör sitt urval. Forskaren bestämmer själv vilka personer som ska vara med i undersökningen utifrån det aktuella problemområdet. Ett snöbollsurval innebär att forskaren tar kontakt med ett mindre antal människor som är relevanta utifrån studiens syfte, genom dessa människor skapas fler respondenter (Bryman 2011). Vårt urval gjordes utifrån såväl ett målinriktat urval som ett snöbollsurval.

6.5 Genomförande

6.5.1 Respondenter

En betydande del av studien har ägnats åt att söka efter socialsekreterare som funnit studiens syfte intressant och som även har haft möjlighet till att medverka. Denna process har mött fler motgångar än vad vi hade räknat med, då vi hade önskat att intervjuerna hade varit genomförda under en tidigare del av arbetsprocessen. På så vis hade vi kunnat genomföra analys av resultat vid ett tidigare skede. För att få tag på respondenter till vår studie kontaktade vi tio olika kommuner där BBIC tillämpas i utredningsarbetet på barn och unga. Sex kommuner meddelade att de av olika anledningar inte hade möjlighet att medverka i studien. De respondenter som har medverkat i studien fick vi kontakt med på olika vis. Från början var vår strategi att kontakta samtliga verksamhetschefer för att berätta om studiens syfte och för att genom dem, få kontakt med socialsekreterare. I en av kommunerna var denna strategi genomförbar. I övriga kommuner var det inte möjligt att gå tillväga som vi från början hade planerat, då verksamhetscheferna inte var kontaktbara under de försök som vi gjorde via såväl telefon som e-post. Vi valde därmed att direkt kontakta berörda socialsekreterare för att berätta om studiens syfte och för att undersöka hur intresset var för att delta. I en av kommunerna valde vi att kontakta socialsekreterarna via e-post och bifogade då studiens informationsbrev (se bilaga 2). Utifrån vårt personliga kontaktnät fick vi hjälp med att förmedla studiens syfte och de socialsekreterare som var intresserade av att medverka i studien fick ta del av våra kontaktuppgifter för att sedan kunna ta kontakt med oss. Genom en telefonkontakt med en av kommunerna som resulterade i en deltagare till studien, fick vi även ytterligare en respondent genom att studiens syfte spred sig från respondenten till dennes kollega.

6.5.2 Intervjuer

Intervjuerna genomfördes på respektive socialförvaltning och därmed på socialsekreterarnas arbetsplats. Vi ansåg att det var viktigt för studien att respondenterna kände sig trygga i sin situation och lät dem därför själva välja vart intervjuerna skulle utspela sig. För att försäkra oss om att respondenterna hade tagit del av information om studien och om forskningsetiska principer, bad vi dem att läsa igenom och skriva på ett samtyckesbrev (se bilaga 3) som vi hade med oss vid samtliga intervjutillfällen. Genom att skriva på samtyckesbrevet gav deltagarna bland annat sitt medgivande till att intervjun i fråga spelades in. Att intervjuerna spelades in var positivt för studien, då vi som forskare kunde lägga stort fokus på att lyssna och ställa relevanta följdfrågor istället för att behöva anteckna allt som socialsekreterarna berättade. Vi valde att dela upp intervjuerna och ansvara för hälften var. Vid samtliga intervjuer var vi båda närvarande men med olika ansvarsområden. En av författarna var mer aktiv intervjuare och den andra observerade, antecknade, ansvarade för ljudinspelningen, samt hjälpte till med att ställa följdfrågor. Att båda författarna var närvarande vid samtliga intervjuer var positivt då det empiriska materialet gemensamt tolkades och analyserades. Vi har diskuterat om det kan ha funnits någon nackdel med att vi var två stycken som intervjuade och kom fram till att det ur ett maktperspektiv blir en snedfördelning av makt genom att vi var två stycken som intervjuade och personen som blev intervjuad endast var *en* person. Dock kan maktfördelningen ha jämnats ut då vi genomförde samtliga intervjuer på respondenternas arbetsplats, det vill säga en plats som för dem inte är främmande. Maktfördelningen kan även ha jämnats ut genom att vi mötte respondenterna i deras yrkesprofession. Genomförandet av varje intervju tog i genomsnitt 45-60 minuter.

6.5.3 Litteratursökning

För att genomföra denna studie krävdes det att vi inhämtade adekvat litteratur för att kunna skriva problembakgrund, aktuellt kunskapsläge men även om den tidigare forskning som gjorts om BBIC. För att hitta relevant litteratur har vi använt oss av kungliga bibliotekets nationella söktjänst Libris. Vi utformade sökorden: *barn, utredning, socialtjänst, barnperspektiv* och *BBIC*, för att hitta befintlig litteratur till studien. Därefter besöktes olika bibliotek där ett flertal böcker lånades. Den litteratur om BBIC som var relevant för studien utmynnade sedan i ytterligare litteratur genom att vi kollade i litteraturens referenslistor och därmed såg vad andra författare hade använt sig av för litteratur.

Då BBIC utformats av Socialstyrelsen hittade vi även ett flertal e-böcker som var användbara på Socialstyrelsens hemsida. Även forskningsrapporter och utvärderingar som har gjorts om BBIC på uppdrag av Socialstyrelsen fanns tillgängliga på Socialstyrelsens hemsida. Det material som vi funnit relevant i detta avseende har använts i kapitel tre om tidigare forskning. I vår studie har vi även använt oss av vetenskapliga artiklar som vi har funnit relevanta. Då vi sökte efter artiklar via olika tidskrifter och databaser utformades sökorden: *socialt arbete*, *barn*, *BBIC* och *socialtjänst*, vilket resulterade i ett flertal artiklar som var användbara för denna studie.

6.6 Bearbetning av data

När alla intervjuer var utförda transkriberades allt material. I kvalitativ forskning intresserar sig ofta forskaren för *hur* och på *vilket sätt* respondenterna berättar saker (Bryman 2011). Vi strävade efter att transkribera materialet så fort som möjligt efter att intervjuerna genomförts för att lättare minnas på vilket sätt socialsekreterarna berättade om sina upplevelser och erfarenheter. Till en början gjordes utskriften av intervjuerna bokstavligt där även ljud som exempelvis suckningar skrevs ut. Efter transkriberingen av första intervjun valde vi att vid kommande transkriberingar inte skriva ut alla läten som exempelvis ”eh” och ”öö”, då vi ansåg att det inte var relevant för studien med beaktning av den tidsram som studien skulle förhålla sig till. Vid övriga transkriberingar skrevs alla ord ner som respondenten sa under intervjun, men läten som inte direkt var ord, skrevs inte ner. Då det endast återstod en intervju valde vi att gå vidare till nästa process med de transkriberingar som var slutförda. Vi använde oss av tematisk analys för att analysera studiens material som resulterade i studiens resultat och analys, vi intresserade oss därmed för *vad* respondenterna sa. Vid tematisk analys skapas teman utifrån studiens transkriberingar utan att ändra innehållet i respektive svar (Bryman 2011). Vi gick igenom varje intervju för sig och strök under de meningar som var relevanta för studien. När vi hade genomfört denna process på samtliga intervjuer, gick vi igenom intervjuerna för att hitta mönster i respondenternas svar. Vi sökte efter gemensamma nämnare, detta kunde vara gemensamma ord eller meningar som innehöll liknande argument. När vi hade hittat gemensamma nämnare så började vi att sammanställa dessa och strukturera upp texter som sammanfattade de svar som respondenterna hade givit. Efter att vi hade sammanställt de svar som var gemensamma så började vi med att ta ut svar från transkriberingarna som var unika för varje intervju. Vi valde sedan ut relevanta citat som hörde till de svar som vi hade sammanställt utifrån transkriberingarna.

När vi hade resultaten sammanställda framför oss, började vi med att kategorisera dessa i tre kategorier: Styrkor med BBIC respektive svagheter med BBIC samt barns delaktighet. Vi valde dessa tre kategorier utifrån respondenternas svar, vilka i sin tur grundade sig på studiens forskningsfrågor. Efter att vi hade skapat dessa tre kategorier och fört in resultaten under respektive kategori, så skapade vi fler kategorier som var mer specificerade. De kategorier/teman som vi skapade var följande: struktur, triangelns betydelse, rättssäkerhet, barns delaktighet, dokumentation, praktiska begränsningar, att använda BBIC, BBIC i praktiken – finns det förutsättningar för att tillämpa BBIC fullt ut? samt förslag på utveckling av BBIC. Då denna process var genomförd, kopplade vi vårt resultat till kapitel tre som benämns som tidigare forskning, kapitel fyra som heter kunskapsläge, samt kapitel fem, teoretiska utgångspunkter. Då vi diskuterade studiens resultat och analys reflekterade vi över på vilket sätt respondenterna berättade om sina upplevelser. Vi valde att reflektera över respondenternas förhållningssätt till frågorna enbart i studiens diskussion, då detta har en högre subjektiv styrning och grundas på våra minnen av intervjutillfällena kombinerat med studiens transkriberingar.

6.7 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Reliabilitet handlar om hur tillförlitliga studiens mätningar är (Bryman 2011). Extern reliabilitet innebär i vilken utsträckning en undersökning kan replikeras. I kvalitativa studier är det problematiskt att replikera undersökningstillfällena, då det är omöjligt att upprepa en social miljö och dess betingelser som fanns vid undersökningstillfället (LeCompte & Goetz 1982). Vi har med ovanstående påstående som grund, inte lagt tyngd på studiens externa reliabilitet. Med intern reliabilitet menas att forskarna kommer överens om hur de ska tolka det de ser och hör (Bryman 2011). Vårt mål var att i så stor utsträckning som möjligt samtala och fråga respondenterna om deras utsagor, detta för att säkerställa att vi tolkade deras berättelser på ett korrekt vis.

Validitet innebär huruvida en metod undersöker rätt begrepp (Bryman 2011). Intern validitet innebär att forskarnas teoretiska idéer ska stämma väl överens med de observationer som görs (LeCompte & Goetz 1982). Vi har kontinuerligt under såväl förberedelser som intervjutillfällena reflekterat över huruvida vi undersöker det som studiens syfte är. Extern validitet innebär i vilken utsträckning studiens resultat kan generaliseras till andra miljöer (LeCompte & Goetz 1982). Med tanke på att studiens syfte inte är att generalisera de svar som framkommer så är extern validitet mindre aktuellt för denna studie.

Då studiens urval av respondenter enbart är ett fåtal socialsekreterare kommer inte studiens resultat göra anspråk på att vara generaliserbart. Respondenterna representerar enbart sina egna upplevelser och erfarenheter av BBIC och resultatet gör inga anspråk på att vara representativt för hela populationen av socialsekreterare som arbetar enligt BBIC.

6.8 Etiska överväganden

Innan vi började med studiens intervjuer informerade vi alla respondenter om undersökningens syfte och vad deras medverkan i undersökningen kom att innebära. Vi berättade för alla respondenter vart materialet från studien slutligen publiceras. Denna information gav vi såväl muntligt som skriftligt. Vi frågade respondenterna om intervjuerna fick spelas in på band och berättade att inspelningarna sedan skulle transkriberas.

Vi tog hänsyn till fyra allmänna svenska forskningsprinciper; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Genom *Informationskravet* som innebär att respondenterna skall få information om studiens syfte, skickade vi ut informationsbrev innan respondenterna beslutade sig för att delta (Vetenskapsrådet 2002). I enstaka fall informerade vi om studiens syfte muntligt via telefon. Vi berättade även för alla deltagare i undersökningen om vilka villkor som gällde för deras medverkan, att deltagandet var frivilligt samt att de när som helst fick lov att avbryta sitt deltagande.

Samtyckeskravet är en annan forskningsetisk princip som innebär att alla personer som väljer att delta i undersökningen ska ha rätt att bestämma över sin medverkan. Forskaren behöver därmed respondentens samtycke för att genomföra undersökningen (Vetenskapsrådet 2002). Vi valde att vid intervjutillfällena ha med oss studiens samtyckesbrev för att försäkra oss om att respondenterna hade tagit del av vår information. Innan vi kunde starta intervjun, bad vi respondenten i fråga att skriva under samtyckesbrevet.

Konfidentialitetskravet som innebär att personuppgifter måste bevaras på ett ställe där obehöriga inte kan ta del av dem, förklarades för respondenterna och vi belyste att studien tog hänsyn till detta. Kravet betyder även att allt material i undersökningen måste behandlas med konfidentialitet (Vetenskapsrådet 2002). Studien avidentifierade även respondenternas namn, samt kommunerna de arbetar för, eftersom att personer som tar del av studiens resultat, inte ska kunna identifiera deltagarna. Vi ansåg att studiens syfte inte påverkades av denna avidentifiering och att dessa uppgifter inte var relevanta för studien.

Den fjärde och sista principen som speglade undersökningen var *nyttjandekravet* som innebär att de uppgifter och det material som tillkommit genom undersökningen endast kommer att användas till studiens syfte och dess publicering (Vetenskapsrådet 2002).

7. Resultat och analys

7.1 Inledning

Utifrån våra forskningsfrågor har vi skapat olika teman som vi kommer att använda oss av vid denna resultatredovisning. Dessa teman är struktur, triangelns betydelse, rättssäkerhet, barns delaktighet, dokumentation, praktiska begränsningar, att använda BBIC, BBIC i praktiken – finns det förutsättningar för att tillämpa BBIC fullt ut? samt förslag på utveckling av BBIC.

Respondenterna i studien består av åtta socialsekreterare som har olika lång erfarenhet av att arbeta enligt BBIC, från ett års erfarenhet till fem års erfarenhet. En av kommunerna har ordinarie licens och övriga har fortfarande prövolicens. Samtliga socialsekreterare har fått sina kunskaper om BBIC genom grundutbildning via Socialstyrelsen, samt inhämtat information på egen hand. Fyra av respondenterna har även gått utbildning i hur man utbildar om BBIC, vilket har gjort dem till utbildare. Vi har valt att aidentifiera respondenternas namn och den kommun de arbetar för, eftersom att utomstående som läser uppsatsen inte ska kunna lista ut vilka socialsekreterare som har medverkat i vår studie. Vi har även gett respondenterna tillfälliga namn för att göra texten läsvänlig.

Vi har valt att använda oss av två teorier, systemteorin och utvecklingsekologin. Dessa teorier har gemensamma drag. Systemteorin är mer öppen och kan tillämpas på såväl enskilda människor som andra system, exempelvis organisationer (Schjødt & Egeland 1994). Utvecklingsekologin däremot är mer anpassad till att tillämpas på enskilda människor, framförallt barn (Andersson 2002). Vi valde dessa två teorier, då vi ansåg att de var användbara vid analysen av vårt empiriska material.

7.2 Struktur

Enligt Socialstyrelsen ska BBIC skapa en struktur i arbetet för såväl handläggning som uppföljning av insatser (Lindström 2006). Utifrån intervjuerna framgick det att samtliga socialsekreterare i studien upplever att BBIC bidrar till en struktur i arbetet med barnavårdsärenden. Det upplevs som en trygghet att ha BBIC som ett stöd i sitt arbete. En återkommande kommentar är att BBIC används som en checklista för att inte glömma att utreda eller beröra väsentliga områden.

Tanken med att använda BBIC som en checklista för att göra en bedömning över vilka områden som ska ingå i utredningen är enligt Socialstyrelsen en del av syftet med hur BBIC ska användas (Lindström 2006). Liknade resultat fann även Rasmusson i sin studie från år 2004 där socialsekreterarna uttryckte att systemet bidrog till en struktur i arbetet (Rasmusson 2004).

En av respondenterna i vår studie svarade följande på frågan om vilka eventuella styrkor som BBIC kan bidra med i barnavårdsärenden.

Lena: *"Strukturen är en styrka kan jag ju tycka. Man använder det som en mall och då kan man ju också kolla så man inte har missat något, för det är ju lätt annars."*

Utöver struktur så är tydlighet ett återkommande begrepp i samtliga intervjuer. Socialsekreterarna i studien uttrycker att tydligheten och den genomtänkta ärendeprocessen i BBIC underlättar för såväl socialsekreterare som klienter. Sju respondenter uppger att BBIC bidrar till att stärka ett helhetsperspektiv, där barnet är med i alla delar och områden som berörs i ärendeprocessen. Två respondenter berättar här hur de upplever tydligheten i BBIC.

Emma: *"Det finns både positivt och negativt med BBIC, men jag tycker att det är ju den här tydligheten som underlättar både gentemot mig och gentemot klienten. Framförallt skulle jag vilja säga när det gäller insatser, att man vet vart man är på väg. Alltså vad är syftet med insatsen? Vad ska vara uppnått för att man ska kunna avsluta det?"*

Kim: *"...en del säger efteråt att graden av seriositet skulle inte kunnat vara större. En del jämför med om de har varit aktuella hos socialtjänsten under många år och blivit utredda på olika sätt och en del tycker att de nu har blivit vetenskapligt utredda ungefär..."*

Struktur och tydlighet kan ur ett systemteoretiskt perspektiv få socialsekreterare och klienter att se helhetens olika delar och förstå hur de samspelar. De olika stegen i ärendeprocessen blir tydliga för såväl klienter som socialsekreterare. Tydligheten förklarar vad stegen innehåller, i vilken ordning stegen skall komma, av vilken anledning de kommer och vad syftet är.

7.3 Triangelns betydelse

Socialstyrelsen beskriver triangeln i BBIC som ett verktyg som kan ge vägledning till vad som kan utredas, men även att triangeln kan användas som ett hjälpmedel för att socialsekreterare ska kunna skapa en helhetsbild och inte missa något viktigt område (Lindström 2006). Utifrån ett systemteoretiskt perspektiv skall delarna studeras för att kunna skapa en helhetsbild utifrån barnets situation (Schjødt & Egeland 1994).

Samtliga respondenter berättar att triangeln är ett bra redskap för att förklara för barnet och föräldrarna hur socialsekreterarna arbetar och hur ärendeprocessen kommer att se ut. De tycker att det blir pedagogiskt och föräldrarna brukar uppskatta att socialsekreterarna pratar utifrån triangeln. Socialsekreterarna tror att ärendet kan påverkas av att klienterna faktiskt förstår ärendeprocessen. Då kan föräldrarna komma med egna idéer om vad de anser behöver utredas och vilka kontakter som de anser att socialsekreteraren behöver ta. Dessa resonemang stämmer väl överens med vad Dahlberg och Forssell skriver i sin bok, BBIC i praktiken. De skriver att triangeln skapar en struktur i ärendet, dels då information ska inhämtas, men skapar även en struktur över planering och uppföljning av insatser. Det är även möjligt att använda triangeln som en tankemodell när socialsekreterare pratar med barn (Dahlberg & Forssell 2006). Då socialsekreterarna beskriver ärendeprocessen och BBIC för klienterna med triangeln som redskap, så sker detta ur ett utvecklingsekologiskt perspektiv. Utvecklingsekologin menar att olika faktorer integrerar med varandra och påverkar människan, i det här fallet barnet. Triangeln i BBIC bygger på utvecklingsekologin, där de koncentriska cirkelarna symboliserar hur olika faktorer integrerar och påverkar människan (Andersson 2002).

Trots att triangeln i många avseende underlättar för såväl socialsekreterarna som klienterna, berättade en del av respondenterna att triangeln även kan vara svår att förstå. En av respondenterna berättade om en brist som denne hade upplevt. Nämligen att alla föräldraförmågor ska kunna kopplas till vart och ett av barnets behovsområden, vilket respondenten upplever är lite väl överarbetat. Respondenten menar att det blir upprepande och funderar över hur klienterna upplever det om socialsekreterare upplever det hela som rörigt. Respondenten berättade att en del klienter har svårt för att förstå föräldraförmågorna och hur de sedan ska kopplas till varje behovsområde och tror att det hela skulle kunna göras mindre komplicerat, vilket uttrycks i följande citat.

Emma: *”Sen kan jag tycka i och för sig att triangeln och föräldrarnas förmågor kan bli lite grötigt, alltså att alla föräldraförmågor ska kunna kopplas till vart och ett av barnets behovsområden, det kan jag tycka är lite överarbetat.”*

Fyra av respondenterna i studien berättade att de tror att vissa begrepp i BBIC-konceptet är svåra att förstå för en del klienter. Det kan för klienterna vara svårt att förstå vad begreppen betyder och vad begreppens innehåll betyder. I följande citat uttrycker en av respondenterna sina tankar och upplevelser av att använda triangeln som ett redskap i möten med klienter.

Gunilla: *”Ibland är den jättebra, ibland ställer den bara till kaos. För många är den jättebra. Att få de såhär konkret och strukturerat. Ja den är ofta till väldigt god hjälp, men ibland funkar den inte...”*

Studiens resultat angående triangelns påverkan på ärendet kan kopplas till Bodil Rasmussons studie från år 2004, där det framkom att många av de socialsekreterare som hon intervjuade var positiva till tankemodellen i BBIC. Många menade att triangeln var ett bra hjälpmedel för att förklara för både barnet och föräldrarna om utredningens innebörd (Rasmusson 2004).

7.4 Rättssäkerhet

Socialstyrelsen skriver i sin grundbok om BBIC att en del av syftet med systemet är att stärka såväl kvalitén som rättssäkerheten, genom att tillämpa ett nationellt enhetligt system i utredning, planering och uppföljning av insatser i barnavårdsärenden (Lindström 2006). Det framgick att sju av respondenterna i studien upplever att BBIC bidrar till att stärka rättssäkerheten. Med tanke på att BBIC används av nästan alla kommuner i Sverige, bidrar det till att klienternas ärenden blir behandlade på liknande vis i alla kommuner som arbetar utifrån systemet, om BBIC används på ett korrekt sätt. Utifrån ett utvecklingsekologiskt perspektiv påverkar BBIC barn som har blivit föremål för ett ärende hos socialtjänsten. BBIC påverkar då barnet i en positiv bemärkelse om rättssäkerheten stärks. Socialtjänstens agerande befinner sig på en samhällsnivå och i barnets makronivå. Samtidigt som större delen av respondenterna upplever rättssäkerheten som en styrka i socialtjänstens arbete så uttrycktes även en medvetenhet om att det kan finnas svårigheter med att föra samman skilda målsättningar. I citatet nedan uttrycker en av respondenterna sina tankar kring rättssäkerheten.

Pia: *”Det ska finnas en rättssäkerhet, samtidigt som det ska finnas en oerhörd flexibilitet och kreativitet för att göra individuella bedömningar. Det finns risker på bägge hållen.”*

7.5 Barns delaktighet

Att göra barn delaktiga i barnavårdsärenden är en central del i Socialstyrelsens syfte med BBIC-konceptet, då en viktig del handlar om att stärka barnets ställning i enighet med socialtjänstlagen och FN:s barnkonvention (Lindström 2006). Sju av åtta respondenter uppgav vid intervjuerna att de upplever att BBIC bidrar till att upprätthålla barns delaktighet. Genom att socialsekreterarna ständigt blir påmind om att göra barnet delaktigt, skapas ett tankesätt som genomsyrar hela ärendeprocessen. I citatet nedan uttrycker en av respondenterna i vår studie sina tankar kring barns delaktighet.

Anette: *"Eftersom det finns en ruta som heter barnets egen uppfattning, så blir man lite tvingad att undersöka vad de tycker om sin situation och hur de uppfattar sig själva, t.ex. sin hälsa eller vad de tycker om sin utbildningssituation."*

Barnet är centrum och blir delaktigt genom att barnet har möjlighet att få komma till tals och uttrycka sin röst i de ärenden där det är lämpligt för barnet i fråga. Barnet kan även bli delaktigt genom att andra personer i barnets nätverk får komma till tals och blir hörda om frågor som rör barnet. Barnet blir likaså delaktigt genom att BBIC med sin struktur bidrar till en tydlighet i ärendeprocessen. Det blir tydligt för klienterna vad som sker, vad nästa steg är och anledning till detta. Genom att processen är tydlig så förstår klienterna innebörden och innehållet i ärendet, vilket underlättar i arbetet med att göra klienterna delaktiga. Strukturen och grunden i BBIC är uppbyggd så att man som socialsekreterare blir uppmanad att inhämta information och prata med barnet i fråga, vilket bidrar till att barnperspektivet stärks och barns rättigheter säkerställs. Enligt det material som Rasmusson, Hyvönen och Mellberg publicerade i sin studie från år 2004 så framkom det att de socialsekreterare som medverkade i studien ansåg att BBIC har bidragit till att öka barns delaktighet i barnavårdsärenden (Rasmusson, Hyvönen & Mellberg 2004).

En av respondenterna hade en annan uppfattning och ansåg inte att barns delaktighet har ökat i takt med att BBIC har implementerats. Uppfattningen var att BBIC inte bidrar till att öka barns delaktighet i barnavårdsärenden. Med tanke på att systemet är så pass tidskrävande så blir resultatet att socialsekreterare sitter allt mer vid sina skrivbord för att dokumentera istället för att träffa klienterna. Respondenten beskriver delaktigheten på följande vis.

Pia: *”Vi pratar mycket om att de är i centrum och när vi skriver våra utredningar, att de är i centrum när vi utreder enligt BBIC, men de faktiska mötena och den faktiska delaktigheten anser jag har krympt, för det finns inte samma utrymme till möte och de är ju ändå mötet som måste vara grunden för att man ska kunna ha någon i centrum.”*

Trots att sju av åtta respondenter upplever att BBIC bidrar till att stärka barns delaktighet, så uppger tre respondenter att de inte träffar barnen i den utsträckning som de själva önskar.

Ur ett utvecklingsekologiskt perspektiv kan barnet bli delaktigt genom att socialtjänsten inhämtar information från olika delar av barnets nätverk. Barnet påverkas av att olika faktorer i omgivningen integrerar. Barnet kan bli delaktigt genom direkta samtal med socialsekreteraren, men även genom att socialsekreteraren inhämtar information från exempelvis föräldrarna eller skolan, vilket sker i barnets mesonivå. Barns delaktighet kan även förklaras utifrån utvecklingsekologins makronivå, då barnets delaktighet har stärkts till följd av lagstiftning och att BBIC har implementerats. Då ett system har implementerats för att öka barns delaktighet i barnavårdsärenden, sker det på en samhällsnivå, vilket påverkar barnet.

7.6 Dokumentation

Samtliga respondenter upplever dokumentationen som en begränsning i BBIC, oftast med tanke på att den är så pass omfattande att den tar mycket tid. I vilken utsträckning som respondenterna upplever dokumentationen som en begränsning skiljer sig dock åt i betydande grad. Tid för dokumentation är tid som socialsekreterarna inte alltid anser att de har eller som de önskar att de hade kunnat lägga på annat. Nedan uttrycker en av respondenterna sina tankar kring dokumentationen i BBIC.

Pia: *”Den allra största nackdelen som jag kan se är att det är så extremt mycket dokumentation så att jag tycker att konsekvensen blir att min tid med att prata med barnet har krympt för att jag måste skriva och dokumentera extremt mycket.”*

Många gånger uttrycker respondenterna en önskan om mer resurser till socialtjänsten. Cederborg har i sin studie från år 2006 beskrivit att många av de socialsekreterare som deltog i hennes studie uttryckte att utredningar enligt BBIC tog längre tid och att det krävdes mer tid för samtal jämfört med tidigare. Socialsekreterarna ansåg att den tid som systemet kräver inte fanns och att tidsbristen därmed sågs som ett utmärkande problem.

Nästan alla socialsekreterare var även kritiska till antalet ärenden som varje socialsekreterare ansvarade för, då de tyckte att antalet ärenden var för många (Cederborg 2006). Utifrån vår studie uttrycker här två respondenter sina åsikter och tankar kring den dokumentation som BBIC kräver.

Lisa: *”Ja jag tycker det är bra, jag blir hjälpt. Alltså det blir ett stöd, jag vet vad jag ska göra och i vilken ordning som jag ska göra saker och ting. Det blir ett enhetligt sätt att jobba från ärende till ärende. Så för mig är det ett stöd. Så det är väl styrkorna, jag ser nästan bara styrkor med BBIC. Det som inte är bra är väl att det är ett mer omfattande sätt att arbeta, vilket gör att alltihopa kräver mer av mig och då är de klart att när man är tidspressad, så kan det skapa frustration och stress.”*

Kim: *”... om man ska jobba med den här närheten till människor, hur mycket dokumentation kan du då hinna med? Hur mycket tid finns det rent faktiskt? Hur många människor kan man då träffa om man ska bibehålla helhetssynen? Där tycker jag att vi kläms som verksamhet, man ska dokumentera jättemycket, man ska samtidigt ha täta kontakter men det är inte sådär jättemycket mer folk som jobbar...”*

De svar som respondenterna i studien har givit kan ur ett systemteoretiskt perspektiv förklaras med hur delarnas integration med varandra påverkar helheten. Då dokumentationen upplevs som omfattande och tidskrävande, samtidigt som tiden inte alltid finns till, påverkar det i sin tur andra delar i arbetet. Samtal och möten med klienter är exempel på delar i socialsekreterarnas arbete som kan påverkas och ibland bli lidande av dokumentationen. Dokumentationen i sin tur påverkas av andra integrationer, exempelvis samspelet mellan resurser och mängd arbete. Samtidigt som dokumentationen är tidskrävande och medför vissa negativa konsekvenser så uppger således sju respondenter att den medför något positivt. Det är exempelvis lättare att följa ett ärende nu med BBIC. Med tanke på dokumentationen så är det lättare för ny personal att ta över ett ärende. Även Rasmusson fann i sin studie från år 2004 att socialsekreterare upplevde att BBIC är ett system som medför ett tillförlitligt dokumentationssystem (Rasmusson 2004).

I Rasmussons utvärderingsstudie från år 2004 upplevde fem av femton socialsekreterare att de kunde se både för och nackdelar med BBIC. De menade att det var positivt att träffa och samtala med barnen och hade en positiv inställning till tankesättet i BBIC. Däremot var de mer skeptiska till formulärens utformning, då de menade att det var alltför detaljerat och tidskrävande (Rasmusson 2004).

Tid till att träffa barnen är något som socialsekreterarna och konceptet i BBIC värderar högt, dokumentationskraven upplevs som omfattande och resursbrister är en återkommande kommentar i samtliga intervjuer. Hur arbetet sedan förhåller sig till denna krock av krav skiljer sig däremot åt. Vissa socialsekreterare berättar att de tar sig tid att träffa barnen oavsett om den tiden finns eller inte och det som blir lidande kan då vara dokumentationen, då det är lättare att ta igen vid senare tillfällen. Somliga menar att allt blir lidande, såväl dokumentationen som möten med klienter och behövliga kontakter som behöver tas under ärendeprocessen. Även i Burman och Nilssons studie från år 2004 framkom det att socialsekreterare upplevde en tidsbrist och att ökade resurser inom barnavårdsärenden ansågs vara nödvändigt (Burman & Nilsson 2004). I Cederborgs studie från år 2006 framkom det också att många socialsekreterare tyckte att framförallt tidsbristen var negativ (Cederborg 2006).

Samtliga respondenter i vår studie tror att systemet skulle kunna göras mer lätthanterligt genom att förenkla det i vissa avseenden utan att förlora viktig information eller betydelsefulla steg i ärendeprocessen. Hur Socialstyrelsen skulle kunna förenkla systemet har respondenterna dock skilda tankar kring eller i vissa avseende inga konkreta förslag på hur systemet skulle kunna göras mer lätthanterligt. Samrådsdokumentet är ett dokument som en av respondenterna upplever som onödigt och menar att det faktiskt inte fyller någon funktion. I följande citat beskriver en av respondenterna ett av dokumenten i BBIC.

Jonna: *”Det finns vissa utav dom dokumenten som jag tycker är helt onödiga. Det är väldigt mycket dokument i BBIC och visst det är ju bra, men som i samrådsdokumentet tycker jag att det fyller ingen funktion alls för mig, det gör det inte. Jag tycker inte det fyller någon funktion för barnet heller.”*

Även Burman och Nilsson fann i sin studie att socialsekreterare uppgav att materialet i BBIC borde kunna göras mer lätthanterligt och mindre tidskrävande, utan att viktig information skulle gå förlorad (Burman & Nilsson 2004).

7.7 Praktiska begränsningar

Fem socialsekreterare ur studien upplever att de och klienter ibland kan uppleva att BBIC-systemet bidrar till upprepningar. Flera områden kan beröras ett flertal gånger i en utredning, en del områden är väldiga lika varandra och går ibland in i varandra, vilket då upplevs som upprepningar. Nedan beskriver en av respondenterna i vår studie, på vilket sätt BBIC-konceptet kan vara upprepande.

Lena: *”Sen är det jättebra att man kan välja mellan alla de här olika rubrikerna, men jag tänker som hälsa och känslomässig beteendeutveckling, det kanske hade kunnat vara en och samma rubrik? För pratar man om hälsa så pratar man ändå om fysisk och psykisk hälsa och det går ju lite in i de här känslor och beteendemässiga delarna, nej men där kan jag väl känna att man hade nog kunnat titta lite mer på BBIC och deras upplägg. För att inte få det så omfattande.”*

Burman och Nilsson beskriver i deras utvärderingsrapport från år 2004 som gjordes lokalt i Luleå att de elva socialsekreterarna som medverkade i deras studie sammanfattningsvis ansåg att materialet i BBIC har vissa begränsningar. Materialet ansågs vara upprepande och de menade att det därmed blev svårarbetat (Burman & Nilsson 2004). De områden som kan beröras i en utredning kan var för sig vara bra, men ur ett systemteoretiskt perspektiv kan det finnas brister i hur samspelet mellan delarna fungerar. Respondenter i studien uppger att helheten av delarnas samspel kan resultera i upprepningar.

Förutom upprepningar kan klienterna märka att systemet är omfattande, vilket de kan uppleva som negativt och rörigt, berättar fyra respondenter. Två respondenter har uppmärksammat en del praktiska och tekniska saker som har begränsat arbetet vid implementeringen av BBIC. Exempelvis så har mallarna i vissa fall varit utanför datasystemet, teckensnitt har oavsiktligt förändrats och språket har varit på engelska i vissa delar av formulären. I följande citat beskriver en av respondenterna de språkfel som denne har uppmärksammat.

Kim: *”Sen är det sådana otroliga petitesser, det märks ju att det inte är ett svenskspråkigt dokument från början, för då man kör rättstavning så är det ju så att språket är engelska på vissa delar av blanketterna. Så jag får ju gå in och sen redigera om så att allt ska vara svenska. Det har vi påtalat; det får ni fixa uppe på Socialstyrelsen. Det är ju vansinnigt att det är någon som inte har korrekturläst så noggrant så att man ser att textmallen är engelsk istället för svensk...”*

Då man som socialsekreterare inte har arbetat med BBIC under lång tid är det inte helt ovanligt att BBIC-formulären följs slaviskt. Det kan upplevas vara svårt att välja ut vad som är relevant att utreda och samtala kring, vilket därmed begränsar arbetet för socialsekreteraren. Förmågor och kunskaper som socialsekreterare har döljs och göms bakom formulären, vilket kan resultera i att arbetet med klienten under ärendeprocessen blir begränsat. Detta uttrycker tre respondenter, varav en uttrycker sina åsikter och tankar i följande citat.

Lena: *”Ja alltså det är nog viktigt att man fångar lite från här och nu-situationen. Men när man har gjort en utredningsplan så fokuserar man på att det ska vara på det sättet, det är dom kontakterna som man ska ta. I början så har man ett visst tänk och man har en viss förförståelse. Då är det bättre att man kanske släpper allt, alla dokument, allting och jobbar i här och nu-situation och för ett samtal utifrån det som framkommer. Så det är väl det jag menar med att man kan låsa sig i början, att man ska följa en viss plan, att idag ska vi enbart prata om hälsa, men det kanske inte alls är det barnet vill prata om idag, det kanske är vad som händer i helgen och då är det jätteviktigt att man fångar den situationen, att man släpper och vågar.”*

I intervjuerna med de fyra respondenter som är BBIC-utbildare ställdes frågor kring hur samarbetet med Socialstyrelsen fungerar. Respondenterna berättade att Socialstyrelsen inte alltid kan svara på de frågor som ställs till dem, utan hänvisar till att det finns ett visst utrymme för kommunerna själva att avgöra och anpassa systemet. En av respondenterna uttryckte ett missnöje över att Socialstyrelsen inte stöttat kommunerna i den utsträckning som kan krävas vid en implementering av ett system. Två av de fyra BBIC-utbildarna uttrycker sig nedan om samarbetet med Socialstyrelsen.

Emma: *”... dom har inte varit så mycket till stöd kan jag tycka, inte på det mer konkreta planet i alla fall.”*

Kim: *”Vissa saker verkar Socialstyrelsen ta till sig och på vissa saker svarar de: vi kan inte göra någon generell grej här, utan det finns ett utrymme för var och en att anpassa och ändra lite grann bara ni inte rör på dom och dom sakerna, så får ni anpassa som ni känner.”*

7.8 Att använda BBIC

En vanlig förekommande kommentar bland respondenterna var att om de skulle använda hela BBIC-konceptet, så skulle det inte fungera för att utredningarna då hade blivit väldigt långa och ärendeprocessen hade blivit än mer omfattande. En av respondenterna i studien uttrycker sina tankar om användandet av BBIC på följande vis.

Gunilla: *”Man ska ju inte utreda allt. Om man skulle köpa hela BBIC-konceptet och utreda allt så hade man fått såhär mycket och det är ju inte lätt. Sen är de ju mycket som är bra...”*

Tanken bakom BBIC är inte att det skall följas slaviskt, utan tanken är att inte utreda mer än vad som är nödvändigt, där systemet skall ses som ett stöd. Nedan följer ett citat där Socialstyrelsen beskriver hur BBIC skall användas:

”Triangeln ger vägledning till vad som kan utredas. Det betyder emellertid inte att alla områden i triangeln ska utredas i alla ärenden. Triangeln är ett hjälpmedel för socialsekreteraren för att se helheten och att inte glömma bort viktiga områden. Socialsekreteraren bör därför alltid ”skanna av” eller göra en översiktlig bedömning av vilka områden som bör ingå i utredningen” (Lindström 2006, s. 48).

7.9 BBIC i praktiken - finns det förutsättningar för att tillämpa BBIC fullt ut?

Vid samtliga intervjuer blev respondenterna tillfrågade om de ansåg att det är möjligt att följa BBIC fullt ut i deras arbete. Det vi kan konstatera är att endast fyra av respondenterna svarade att de tyckte att det var möjligt att följa BBIC fullt ut. Det fanns respondenter som sa att de tyckte att det var möjligt att följa BBIC, några av dessa respondenter som hade denna uppfattning sa emot sig själva då de även beskrev på vilket sätt BBIC inte gick att följa fullt ut. En av respondenterna kunde inte ge ett direkt svar då denne var osäker över hur Socialstyrelsen har tänkt sig att BBIC ska användas. Övriga respondenter gav ett mer bestämt svar där de ansåg att BBIC inte gick att följa. Tidsbristen ansågs vara en av orsakerna till att systemet inte gick att följa i alla lägen.

Tre av respondenterna ger följande svar på frågan om det går att tillämpa BBIC så som Socialstyrelsen har tänkt sig.

Emma: *”Ja det går ju att tillämpa, det är ju det här med tiden. Det tar ju jättemycket tid och tanken måste väl ändå vara att vi ska träffa människor, prata med människor och göra det jobbet. Dels ska man dokumentera i journaler, sen ska man skriva utredningar och man ska göra genomförandeplaner, utredningsplaner, uppföljningsprotokoll och gud vet vad! Hur mycket ärenden tänker Socialstyrelsen sig att man ska ha för att kunna göra det här så som det är tänkt fullt ut? För det är väl klart att man slarvar ibland eller hoppar över.”*

Anette: *”Jag vet faktiskt inte exakt hur det är tänkt att man ska använda BBIC.”*

Pia: *”Nej, nej de tycker jag inte. De kan jag inte tycka för det gör det inte.”*

Vi kan ur ett systemteoretiskt perspektiv tolka att de respondenter som ansåg att BBIC inte går att följa fullt ut menar att systemet behöver öppnas och ta emot information utifrån, information som de själva benämner som resurser. Genom kunskap kan systemet då växa och utvecklas.

7.10 Förslag på utveckling av BBIC

Under intervjuernas gång har respondenterna givit oss förslag på hur Socialstyrelsen skulle kunna utveckla och förbättra BBIC. Tre av respondenterna berättar att socialtjänsten kan under en utredning bifoga ett konsultationsdokument till skolan, där skolan får svara på frågor om eleven utifrån ett skolperspektiv. Ett liknande dokument för elevhälsan finns inte, vilket socialsekreterarna uppger att de saknar. Många gånger behöver kontakter tas angående barnets hälsa, i sådana fall hade ett konsultationsdokument underlättat arbetet. Nedan följer ett citat från en av respondenterna i studien.

Anette: *”Sen så när det gäller kontakt med andra, exempelvis skolhälsovården så finns det inga konsultationsdokument för det. Det finns ju ett konsultationsdokument för skola och där finns det en ruta som heter: har den unga haft kontakt med skolhälsovården och då kan man ju skriva ja och ta kontakt med skolsköterskan. Men de kunde varit bra att ha ett dokument som var till skolsköterskan, för de är svårt för mig att veta om barnet exempelvis följer sin kurva? För det är ju faktiskt ganska väsentligt”.*

En av respondenterna saknar vissa typer av checklistor. Exempelvis så menar respondenten att det idag inte finns material för vilken information som skall inhämtas vid placeringar, i det här fallet har kommunen själv skapat mallar, vilket då skulle kunna vara en del av BBIC. Nedan uttrycker respondenten sina tankar kring de checklistor som denne saknar.

Jonna: *”Det är lite sånt med checklistor bland annat, där skulle det kunna förbättras. Till exempel checklistor vid placeringar finns det idag inga i BBIC, utan vi har gjort egna mallar som ska göras. Det ska bland annat vara placeringsinformation och samtycke från föräldrarna och dom checklistorna saknar jag, dom finns inte idag. Sen efter vid placeringen, är det ju viktigt att man har tät kontakt med barnet precis när den har blivit placerad, även där, förslag på checklistor så att allting finns med och allting är gjort. Det ska vara läkarundersökningar, det ska vara tandläkare, skola, ja det är jättemycket vid placeringar.”*

En respondent önskade att arbetsplatsen skulle förse med någon typ av mellanchefer som är BBIC-ansvarig och som har verksamhetsmässig makt dit socialsekreterare kan vända sig för eventuella frågor och funderingar. Även när det gäller respondenternas förslag på hur BBIC kan utvecklas, kan svaren ses ur ett systemteoretiskt perspektiv. För att få systemet att utvecklas och i viss mån få det att växa, behöver information inhämtas från utsidan av det egna systemet.

7.11 Sammanfattning av studiens resultat

Utifrån studiens resultat finns det ett flertal saker som alla respondenter hade liknande uppfattningar om. Alla respondenter var eniga om att strukturen i BBIC är bra och att systemet känns som en trygghet då det bland annat kan användas som en checklista för att inte gå miste om betydelsefulla områden och faser under ärendeprocessen. Även tydlighet var ett begrepp som var förekommande i samtliga intervjuer, då tydligheten kan underlätta för såväl socialsekreterarna själva som för klienterna. En annan uppfattning som samtliga respondenter delade var att BBIC-triangeln är ett bra hjälpmedel under ärendets gång, även om respondenterna hade olika åsikter om i vilken utsträckning triangeln kan användas. Sju av åtta respondenter såg rättssäkerheten som en styrka i BBIC, då de menade att det är positivt att ha ett enhetligt system som tillämpas på liknande vis i landet, oavsett i vilken kommun klienterna bor. Sju av åtta respondenter upplever att barnperspektivet stärks till följd av BBIC och de tycker att barnen är delaktiga under ärendeprocessen. De upplever att barnet är i centrum och har möjlighet att komma till tals. Vad alla respondenter hade gemensamt var framförallt att dokumentationen ansågs vara tidskrävande och hur detta hanterades varierade.

Respondenterna tyckte att materialet i BBIC är omfattande, de menar att det tar tid och dokumentationen alternativt möten med klienter blir då lidande. Då respondenterna kunde se både för och nackdelar med BBIC frågade vi även om de hade förslag på hur konceptet möjligtvis skulle kunna utvecklas eller förbättras. Tre av respondenterna föreslog att ett konsultationsdokument för elevhälsan skulle vara användbart. Det fanns även en respondent som saknade vissa checklistor för den information som är användbar vid placeringar. En respondent önskade att arbetsplatsen försågs med någon typ av mellanchefer som är BBIC-ansvarig och som har verksamhetsmässig makt dit socialsekreterare kan vända sig för eventuella frågor och funderingar. På frågan om det finns förutsättningar för att följa BBIC fullt ut fick vi flera olika svar. Fyra respondenter berättade hur systemet går att följa fullt ut, men berättade även i vissa fall på vilka sätt det inte är möjligt att tillämpa systemet. Tre respondenter svarade mer specifikt att de inte tycker att det finns förutsättningar för att följa BBIC fullt ut och menar att det framförallt är tidsbristen som är orsaken till detta. En av respondenterna tycker att det är oklart hur Socialstyrelsen menar att systemet faktiskt ska användas.

8. Diskussion

8.1 Inledning

Studiens syfte var att undersöka socialsekreterares upplevelser av att arbeta enligt BBIC. Vi ville undersöka hur studiens socialsekreterare upplever BBIC som arbetssystem och vilka eventuella styrkor och begränsningar som BBIC kan medföra i barnvårdsärenden. Vi ville även undersöka på vilket sätt BBIC eventuellt kan påverka barns delaktighet i barnvårdsärenden. Utifrån studiens resultat anser vi att forskningsfrågorna har blivit besvarade och att studiens syfte har uppnåtts.

8.2 Diskussion kring vald litteratur

Den del i studien där vi skriver om aktuellt kunskapsläge använder vi oss av litteratur som utfärdats av Socialstyrelsen som också skapat BBIC. Däremot när vi skriver om tidigare forskning har vi inte använt texter som har skrivits av Socialstyrelsen, utan av externa utvärderingar som gjorts av forskare på uppdrag av Socialstyrelsen. Vi har reflekterat över detta och menar att det inte vore bra att använda Socialstyrelsen som direkt källa till de utvärderingar av BBIC som gjorts, då vi anser att det finns risk för att Socialstyrelsen inte är en helt objektiv källa, då det är de själva som utformat systemet. Trots att vi har använt oss av de externa utvärderingar som har gjorts om BBIC så finns en medvetenhet om att dessa externa forskare trots allt har Socialstyrelsen som uppdragsgivare. I det här fallet är uppdragsgivaren av utvärderingar till systemet även skaparen bakom systemet, vilket medför att läsare måste vara kritiska till materialet. Vi har valt att använda materialet trots ovanstående reflektioner, då vi har reflekterat över innehållet och funnit att såväl styrkor som svagheter med systemet har lyfts fram i dessa utvärderingar. Den tidigare forskning som vi tagit del av och de tidigare utvärderingsstudier som har publicerats har skrivits under perioder då BBIC fortfarande var under utveckling och då ett fastställt system inte var utvecklat. Detta innebär att våra kopplingar till tidigare forskning måste läsas kritiskt, då det finns risk för att grundläggande saker som exempelvis upplägget av utbildningen i BBIC-konceptet kan ha utvecklats och förbättrats.

8.3 Förslag på framtida forskning

I kvalitativa studier är det vanligt att fokus läggs på utveckling och förändring (Bryman 2011). Ett system för handläggning och dokumentation som socialtjänsten använder är något som enligt vår mening ständigt kommer att behöva anpassas och utvecklas. Vi har valt att avgränsa denna studie till att undersöka BBIC utifrån socialsekreterares perspektiv. Det skulle vara intressant för socialt arbete att även undersöka BBIC utifrån ett klientperspektiv. Förslag till framtida forskning är att undersöka barns och föräldrars upplevelser av att bli utredda enligt BBIC, men även hur barn uppfattar sin delaktighet och möjlighet till att göra sina röster hörda vid kontakt med socialtjänsten.

8.4 Diskussion av resultat

Att socialsekreterarna i vår studie anser att BBIC har bidragit till att skapa en struktur över deras arbete råder det ingen tvekan om. Triangeln används flitigt i arbetet med klienter för att förklara ärendeprocessen och att använda triangeln som ett redskap är något som många klienter uppskattar då det kan vara såväl pedagogiskt som tydligt. Genom att förklara ärendeprocessen utifrån triangeln, tydliggör socialsekreteraren vilka delar som behöver utredas för att nå en förståelse för barnets situation. Barnet befinner sig i mitten av triangeln och dess förutsättningar befinner sig runt barnet, vilket i BBIC har illustrerats som en triangel. Genom att använda triangeln i ärendeprocessen förklarar socialsekreteraren att det är helheten som ska studeras. Denna helhet når man förståelse för genom att studera delarnas interaktion med varandra. Delarna är i det här fallet barnets förutsättningar och behov. En del av studiens respondenter uppgav däremot att triangeln kunde vara svår att förstå för en del klienter och att den alltså inte alls var användbar i vissa möten. Vi har funderat över om det är triangeln i sig som är svår att förstå eller mer själva ärendeprocessen och att triangeln inte kan tydliggöra denna process i alla lägen. Att en del begrepp som används i BBIC är svåra att förstå för en del klienter kan i vissa fall bero på att de ord som finns på svenska inte alltid finns på andra språk, vilket då skapar problematik då ett begrepp ska förklaras.

Vi har ställt öppna frågor för att undvika att påverka respondenternas svar, dock är vi medvetna om att det i sin tur kan ha påverkat studiens resultat. När vi då har ställt frågor om vilka styrkor som BBIC kan medföra i barnavårdsärenden så har exempelvis sju personer uppgett att de ser rättssäkerhet som en styrka. Att vi inte har fått det svaret från en av respondenterna behöver inte innebära att denne inte ser rättssäkerheten som en styrka.

Med tanke på att vi ställde öppna frågor och inte nämnde begreppet rättssäkerhet i frågorna så kan just rättssäkerhet vara något som denna respondent inte kom att tänka på vid intervjutillfället. Att sju av åtta respondenter i studien ansåg att BBIC bidrar till att upprätthålla barns delaktighet är en klar majoritet, det är dock intressant att diskutera hur det kommer sig att en respondent trots allt tycker att barns delaktighet inte stärks till följd av BBIC. Denna respondent pratar under intervjutillfället om de resursbrister som arbetsplatsen har. Då dokumentationen är mer omfattande än vad den tidigare varit, berättar respondenten att det nu inte finns tid till att träffa klienterna i den utsträckning som denne tidigare gjort. Då mötet med människor är en central del i socialt arbete, kan delaktigheten påverkas av att denne respondent upplever att möten med klienter blir färre.

Vi har diskuterat hur begreppet delaktighet kan tolkas utifrån ett utvecklingsekologiskt perspektiv och på vilka olika sätt ett barn kan bli delaktigt i ett ärende. Ett sätt att göra ett barn delaktigt är att träffa barnet, samtidigt som möten är väsentliga för ett ärende finns det även andra faktorer som kan göra barn delaktiga. Barn kan bli delaktiga då kontakter tas med barnets nätverk, exempelvis då socialtjänsten samtalar med barnets skola och barnets föräldrar. Vi har reflekterat över hur dessa kontakter kan påverka barns delaktighet i ett ärende. Vi tror inte att barn blir automatiskt delaktiga för att kontakter tas med barnets nätverk, barn blir inte heller automatiskt delaktiga för att socialsekreteraren träffar dem. Vi tror istället att barnet blir delaktigt genom att socialsekreteraren ser barnets situation utifrån ett barnperspektiv och att detta tänk genomsyrar hela ärendeprocessen. Vi tror att delaktigheten ska förstås som en helhet där olika faktorer bidrar till att påverka barnets delaktighet. Tre respondenter i studien anser att de inte träffar barnen i den utsträckning som de önskar. Med beaktning av antalet respondenter som ansåg att barns delaktighet upprätthålls av BBIC, tycker alltså en del respondenter att barns delaktighet upprätthålls trots att de inte träffar barnen i den utsträckning som de själva önskar. Man kan tycka att sådana argument kolliderar, hur kan barns delaktighet upprätthållas om de inte är fysiskt närvarande i den mån som socialsekreterarna önskar? Många respondenter har nämnt barnperspektivet som en fördel i BBIC. De menar att barnperspektivet stärks till följd av BBIC, då ett medvetande där barnet är i centrum genomsyrar ärendet.

Något vi reagerade över i den tidigare forskningen var att socialsekreterarna menade att det fanns bristande kunskaper i hur systemet skulle användas. Här ser vi tydliga skillnader gentemot vår studie, där de flesta socialsekreterarna som blivit intervjuade uppger att de känner att de har tillräckliga kunskaper i BBIC.

Detta kan som tidigare nämnts bero på att BBIC har utvecklats och att alla som arbetar med BBIC nu får gå en grundutbildning på två dagar. Socialstyrelsen utbildar även lokala BBIC-utbildare som utbildar nyanställd personal som arbetar med barn och unga i varje kommun.

Vi har funderat och diskuterat om Socialstyrelsen har varit tydlig med sin information om på vilket sätt BBIC ska användas. Då en vanligt förekommande kommentar bland respondenterna var att om man skulle använda hela BBIC-konceptet så skulle det inte fungera för att utredningarna då hade blivit väldigt långa och ärendeprocessen hade blivit än mer omfattande. Vi upplevde en viss osäkerhet hos några av respondenterna över hur konceptet ska användas, en av respondenterna uppgav tydligt att denne inte var säker på hur Socialstyrelsen har tänkt sig att BBIC ska användas.

Då vi har ställt frågor om på vilket sätt BBIC kan påverka relationer med klienterna har vi sett ett mönster i de svar som har givits. En del respondenter funderade och gav sedan ett svar på vilket sätt de ansåg att BBIC kan påverka relationer med klienter. Det som förvånade oss var dock de respondenter som intog en försvarsställning då denna fråga ställdes och förklarade för oss att BBIC inte hjälper socialsekreterarna med hur man samtalar och arbetar med människor, det är något som man lär sig och får genom erfarenhet av att arbeta med människor. Vi upplevde det lite egendomligt att flera av våra respondenter intog denna försvarsställning och ibland inte ens svarade på vad vår egentliga fråga var. En del menade att BBIC inte alls påverkar relationer med klienter, vilket vi kan tycka är uppseendeväckande med tanke på att de flesta saker vi har runt omkring oss påverkar andra saker ur ett systemteoretiskt perspektiv. Det behöver inte påverka mycket men vi har svårt att se hur BBIC inte alls kan påverka relationer med klienter. Särskilt inte när ett av syftena i BBIC är att göra barn delaktiga och då nästintill alla respondenter i studien ansåg att BBIC stärker barns delaktighet. De flesta av studiens respondenter var bestämda över sina åsikter de hade om BBIC. Då samtliga respondenter kunde delge såväl styrkor som svagheter med BBIC, är det svårt att förstå hur relationer till klienter inte kan påverkas av BBIC. Vi har diskuterat hur det kom sig att flera respondenter faktiskt intog denna försvarsställning. Vi tror att det kan påverkas av hur socialsekreterare och andra människor uppfattar att systemet skall användas. Då BBIC är ett system som skall användas som ett redskap så är det ingen metod i den bemärkelsen att BBIC finner lösningar på sociala problem. Vi har funderat över om socialsekreterare uppfattar att en del människor tror att BBIC är en metod som löser problem och att de därmed intar en försvarsställning.

Vi har strävat efter tydlighet och att skriva ut antalet respondenter efter de svar som har redovisats i resultat och analysdelen. På ett fåtal ställen har vi dock valt att inte skriva ut det exakta antalet respondenter, utan istället sammanfattat skrivit exempelvis ”somliga” eller ”några respondenter”. Detta beror på att vi anser att svaren i dessa fall har varit svåra att tolka då respondenterna har givit otydliga svar. Vi har valt att inte skriva ut det exakta antalet respondenter för att inte skriva en text som vi inte kan stå för, vilket vi inte kan om vi inte förstår respondenten utifrån studiens transkriberingar. Vårt val av hur vi presenterar studiens resultat kan därmed ha påverkat studiens tydlighet i en negativ mening.

Då vi har analyserat studiens resultat uppmärksammade vi hur respondenternas olika förhållningssätt till BBIC skiljde dem åt. I vissa fall har vi sett att respondenter berättar om samma delar i BBIC och de har uppmärksammat liknande styrkor och brister, men deras förhållningssätt till dessa styrkor och brister skiljer dem avsevärt åt. Exempelvis så kan en respondent beskriva en svaghet i BBIC med ord som gör att dennes förhållningssätt framgår tydligt. En del respondenter vill samtala och betona den här svagheten i BBIC samtidigt som andra respondenter inte ser svagheten på ett lika allvarligt vis och vill inte betona svagheten utan istället vill vidare och samtala om de styrkor som finns. Vi har reflekterat över hur respondenternas förhållningssätt till BBIC i intervjuerna eventuellt kan påverka deras upplevelser av BBIC ur ett systemteoretiskt perspektiv. Vi tror att graden av öppenhet gentemot BBIC som system kan påverka socialsekreterarnas förhållningssätt. Genom att vara öppen för ett nytt system kan det påverka hur man som socialsekreterare upplever BBIC som system, då kunskap lättare kan flöda genom ett öppet system. Genom att vara öppen och ta emot kunskap kan socialsekreterarna med tiden lära sig att hantera informationen från det nya systemet. Vi vill poängtera att graden av öppenhet inte är det enda som påverkar hur man som socialsekreterare upplever BBIC som system. Vi tror att olika faktorer påverkar upplevelsen av BBIC där graden av öppenhet bara är en av flera faktorer ur ett helhetsperspektiv.

Trots att systemet upplevs som omfattande och önsknings finns om att göra BBIC mer lätthanterligt, så är det flera respondenter som uppger att det finns delar som de saknar i BBIC, delar som de önskar att Socialstyrelsen lägger till. Åsikterna om BBIC är många, såväl styrkor som begränsningar har lyfts fram i studien. Respondenterna i studien tycker att grunden i BBIC är god, hur det sedan går att tillämpa har de skilda åsikter om. Det är oftast just där som respondenternas åsikter går isär, hur BBIC fungerar i praktiken.

Att hälften av studiens respondenter anser att BBIC går att tillämpa i praktiken och att alltså hälften inte kan stödja ett sådant svar, beror enligt vår tolkning av studiens resultat många gånger på de resurser som ett sådant system kräver. Utifrån studiens resultat ställer vi oss frågan om dessa resurser finns på alla arbetsplatser?

8.5 Slutord

Vi vill återigen rikta ett stort tack till alla respondenter som har medverkat i vår studie. Ni har gjort det möjligt för oss att genomföra vår C-uppsats. Det har varit oerhört spännande och lärorikt att ha möjlighet att få ta del av era upplevelser och erfarenheter av att arbeta enligt BBIC. Att skriva om BBIC har varit spännande, då vi genom intervjuer med verksamma socialsekreterare har upptäckt en del varierande åsikter om systemet, men även ett flertal gemensamma uppfattningar. Studien har gett oss ökad kunskap om systemet, vilket vi tror att vi kommer att ha nytta av i våra framtida yrkesliv.

Referenslista

Andersson, Gunvor (2002). "Utvecklingsekologi och sociala problem". I Meeuwisse Anna, Swärd Hans (red). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och Kultur

Barn och unga i socialtjänsten: utreda, planera och följa upp beslutade insatser. (2006). Stockholm: Socialstyrelsen

Bergstrand, Bengt Olof (2010). *Socialtjänstlagen 2010*. Höganäs: Komlitt

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Uppl. 2. Malmö: Liber AB

Burman, Ingrid & Nilsson, Håkan (2004). *BBIC utredning ur två perspektiv*. Luleå: FoU Norrbotten
Tillgänglig på Internet:
<http://www.bd.komforb.se/download/18.445b3dbc11d939e18768000138/Rapport15-2004.pdf>
Hämtat den 14/4-2011

Cederborg, Ann-Christin (2006). *Barns behov i centrum: perspektiv på socialtjänstens utredningsarbete när barn misstänks fara illa*. Linköping: FoU-centrum för vård och omsorg, Linköpings kommun

Cederborg, Ann-Christin & Karlsson, Yvonne (2001). "Omhändertagande med barnets perspektiv" I Socialvetenskaplig tidskrift, nr 3, 163-179

Dahlberg, Cristina & Forssell, Anne (2006). *BBIC i praktiken: att knäcka koden*. Lund: Studentlitteratur

Department of Health (2000). *Framework for the Assessment of Children in Need and their Families*. London: HMSO

En introduktion till Barns behov i centrum (BBIC) - Ett system för utredning, planering och uppföljning av barn i den sociala barnvården. (2002). Stockholm: Socialstyrelsen

Eriksson, Maria & Näsman, Elisabet (2009). "Utsatta barn i familjesättsprocesser: utredares bemötande och barns strategier" I Socialvetenskaplig tidskrift, nr 1, s. 20-37

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2011). "Intervjuer". I Ahrne, Göran, Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet

Fridh, Birthe & Norman, Gunilla (2005). *Att utreda när barn far illa: en handbok om barnavårdsutredningar i socialtjänsten.* 2.[rev. och aktualiserad] uppl. Stockholm: Gothia

Funktionsbeskrivning för IT-stöd för BBIC. (2005). Stockholm: Socialstyrelsen

Halldén, Gunilla (2003). *Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp.* Pedagogisk forskning i Sverige. Årg. 8 nr 1-2 s. 12-23

Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten [Elektronisk resurs] : [individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, handikappomsorg (SoL och LSS)]. (2010). Stockholm: Socialstyrelsen

Tillgänglig på Internet:

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18067/2010-6-13.pdf>

Hämtat den 14/4-2011

Havnesköld, Leif & Risholm Mothander, Pia (2009). *Utvecklingspsykologi.* 3., [helt omarb., och uppdaterade] uppl. Stockholm: Liber

Hindberg, Barbro (2001). *När omsorgen sviktar: om barns utsatthet och samhällets ansvar.* 2., rev. uppl. Stockholm: Rädda barnen

Larsson – Svärd, Gunnel (2009). *Vem bryr sig? Barnperspektivet inom förskola, skola, socialtjänst, BUP och polis.* Lund: Studentlitteratur

LeCompte, Margaret D & Goetz, Judith P (1982). *Problems of reliability and validity in ethnographic research.* Review of Educational Research. Vol. 52, s.31-60

Lindström, Ann-Margret (red.) (2006). *Grundbok barns behov i centrum (BBIC) [Elektronisk resurs] / Ann-Margret Lindström [red].* Stockholm: Socialstyrelsen

Tillgänglig på Internet: http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/9524/2006-110-7_rev_20061107.pdf

Hämtat den 14/4-2011

McNeish, Diana, Newman, Tony & Roberts, Helen (red.) (2002). *What works for children?: effective services for children and families.* Buckingham: Open University Press

Payne, Malcolm (2008). *Modern teoribildning i socialt arbete. 2.*, svenska utg. Stockholm: Natur & Kultur

Persson, Lotta (red.) (2007). *Upp till 18: fakta om barn och ungdom*. Stockholm: Barnombudsmannen

Rasmusson, Bodil (2004). *Barnvårdsutredningar på nya grunder [Elektronisk resurs]*. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet

Tillgänglig på Internet:

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOID=531624&fileOID=625201>

Hämtat den 14/4-2011

Rasmusson, Bodil, Hyvönen, Ulf & Mellberg, Lina (2004). *Utvärderingsmöten i BBIC [Elektronisk resurs] : en studie av barns delaktighet och medbestämmande*. Stockholm: Socialstyrelsen

Tillgänglig på Internet:

http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/10418/2004-123-33_200412333.pdf

Hämtat den 14/4-2011

Rasmusson, Bodil (2008). *"Det är ju inget dagis precis-": barns och föräldrars upplevelser av kontakter med barnahus: delrapport 6 i utvärderingen av nationell försöksverksamhet med barnahus 2006-2007*. Lund: Sociology of Law, Lund University

Tillgänglig på internet:

http://www.lu.se/upload/LUPDF/Rattssociologi/Barn_o_foraldrars_upplevelser.pdf

Hämtat den 29/4-2011

Rasmusson, Bodil, Hyvönen, Ulf, Nygren, Lennart, Khoo, Evelyn (2010). *Child-centered social work practice – three unique meanings in the context of looking after children and the assessment framework in Australia, Canada and Sweden*. Children and Youth Services Review 32. s.452-459

Schjødt, Borrik & Egelund, Thor Aage (1994). *Från systemteori till familjeterapi*. Lund:

Studentlitteratur

Sundell, Knut & Egelund, Tine (2001). *Barnvårdsutredningar - en kunskapsöversikt*. Stockholm: Gothia

Öquist, Oscar (2008). *Systemteori i praktiken: konsten att lösa problem och nå resultat. 3.*, omarb. uppl. Stockholm: Gothia

Offentliga tryck

Prop. 1979/80:1 *Om socialtjänsten*

Prop. 1996/97:124 *Ändring i socialtjänstlagen*

Prop. 2008/09:160. *Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten*

SOU 1997:116 *Barnets bästa i främsta rummet – FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige.*

Socialdepartementet, Huvudbetänkande från Barnkommittén

Övriga källor

E-post, Socialstyrelsen 5/4-2011

Bilagor

Bilaga 1 - Frågelista

- Tid i yrket (socialsekreterare inom barn och unga)
- Hur länge har du arbetat med BBIC?
- På vilket sätt har du fått dina kunskaper om BBIC? Utbildning?
- Erfarenhet av andra arbetssystem i barnavårdsärenden
- Vilka eventuella styrkor kan BBIC bidra med i barnavårdsärenden?
(Kvalitén – vilka fördelar finns det?)
- På vilket sätt påverkas barns delaktighet av BBIC?
 - På vilket sätt blir barnen delaktiga?
 - Under hela ärendets gång?
 - På vilket sätt påverkas ärendet av barnets delaktighet?
- På vilket sätt tycker du att BBIC behandlar barnets behov i barnavårdsärenden? Är barnets behov i centrum?
- Vilka eventuella begränsningar tycker du att BBIC har?
- Vilka eventuella begränsningar har du upplevt när du har arbetat enligt BBIC?
(Syftar på personligt, hur man har tagit till sig BBIC, exempelvis för lite kunskap om BBIC).
- Hur upplever du att relationer med klienter påverkas av att du arbetar enligt BBIC?
- På vilket sätt kan BBIC eventuellt underlätta ditt arbete som socialsekreterare?
- Finns det delar i BBIC som du tycker skulle kunna utvecklas och förbättras?
- Är det möjligt att följa BBIC fullt ut?
- Tycker du att du träffar barnen i den utsträckning som BBIC önskar?

Bilaga 2 - Informationsbrev

Hej!

Vi är två studenter vid namn Sofie Quist och Elin Helgesson som läser sjätte terminen på socionomprogrammet vid Högskolan Kristianstad. Vi håller denna termin på att skriva vårt examensarbete som har karaktären av ett självständigt vetenskapligt arbete inom ramen för socionomutbildningen. Syftet med vår studie är att undersöka hur socialsekreterare upplever att det är att arbeta enligt BBIC. Vi vill i vår studie intervjua socialsekreterare som är verksamma inom socialtjänsten och som har erfarenhet av att arbeta med barn och unga enligt BBIC. Studien kommer vara baserad på forskningsetiska principer och för intervjun gäller följande principer:

- Din medverkan är frivillig och du kan när som helst välja att avbryta intervjun eller avstå från att besvara en viss fråga under intervjuens gång.
- Intervjun kommer att spelas in och därefter transkriberas av oss. Inspelningen och intervjukrifterna kommer att destrueras efter att uppsatsen godkänts av högskolans examinator.
- All information som framkommer i intervjun kommer att behandlas med största konfidentialitet från vår sida: ingen information kommer föras vidare till någon obehörig.
- Ditt namn och kommunen du arbetar för kommer att *avidentifieras*, detta för att utomstående personer inte ska kunna identifiera dig i studien.

Intervjun beräknas ta 45-60 minuter. Vi hoppas att du kommer finna syftet med undersökningen intressant och att du har möjlighet att delta i intervjun. Återkom gärna till oss om du har frågor eller synpunkter på vår undersökning eller om du tycker något är oklart kring ditt eventuella deltagande i forskningsintervjun. Vi kommer att kontakta dig för att undersöka om du är intresserad av att delta i studien och för att då boka tid för en intervju. Har du några frågor så kan nå oss på följande sätt:

Sofie Quist

Telefon nr:

Mail:

Elin Helgesson

Telefon nr:

Mail:

Universitetsadjunkt Johanna Thulin, Högskolan Kristianstad är vår handledare och kan nås via e-postadress:

Med vänlig hälsning

Sofie Quist & Elin Helgesson

Bilaga 3 - Samtyckesbrev

Syftet med vår studie är att undersöka socialsekreterares upplevelser av att arbeta enligt BBIC. Vi vill i vår studie intervjua socialsekreterare som är verksamma inom socialtjänsten och som har erfarenhet av att arbeta med barn och unga enligt BBIC. Studien kommer vara baserad på forskningsetiska principer och för intervjun gäller följande principer:

- Din medverkan är *frivillig* och du kan när som helst välja att avbryta intervjun eller avstå från att besvara en viss fråga under intervjuens gång.
- Intervjun kommer att *spelas in* och därefter transkriberas av oss. Inspelningen och intervjuskrifterna kommer att *destrueras* efter att uppsatsen godkänts av högskolans examinator.
- All information som framkommer i intervjun kommer att behandlas med största *konfidentialitet* från vår sida: ingen information kommer föras vidare till någon obehörig och materialet som tillkommit genom intervjuerna kommer enbart att användas till följande studie.
- Ditt namn och kommunen du arbetar för kommer att *avidentifieras*, detta för att utomstående personer inte ska kunna identifiera dig i studien.

Jag har härmed tagit del av ovanstående principer som gäller för mitt deltagande i studien.

Ort och datum: _____

Namnunderskrift: _____

Namnförtydligande: _____

Elin Helgesson & Sofie Quist, Högskolan Kristianstad.